

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

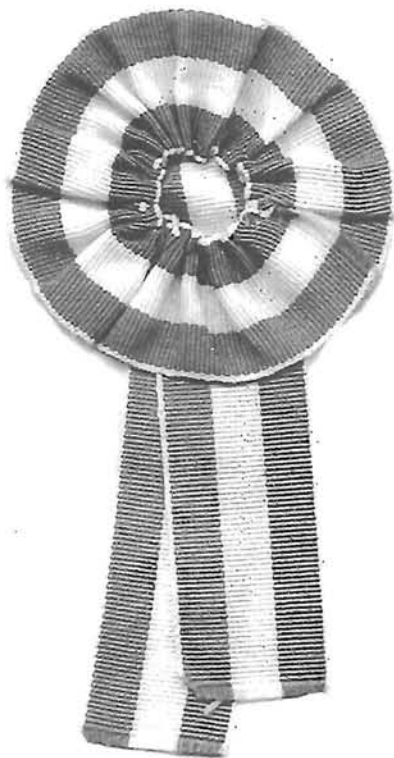
XI. évfolyam 3. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2004. március

Képkockák múltból-jelenből-jövőből

F37013

Mit is nem adnék azért, hogy egyszer újra átélhessem azt az érzést, ami igaz, hogy csak ritkán, de megérintett. Az ünnepről szólok most, méghozzá a nemzeti ünnepről.

Legrégebbi találkozásunk az óvodában történt, de bizony „falakba” ütköztem otthon, amikor a Hídfő utcai ablakainkat éppúgy fel akartam öltöztetni, mint azt mintaként kedves óvodámban láttam az óvónénijeimtől.

Csak hát az 50-es évek végét irtuk, s akkor nemzeti zászló vörös nélkül még itt sem létezhetett.

Az iskolában megemlékeztünk a szigorúan-erőltetetten összekapcsolt három tavaszi nemzeti ünnepről, de a nagy közönség számára továbbra is munkanap volt március 15. Erről talán ennyit, aki megélte, tudja, hogy miről írtam, aki nem, annak úgyis hosszabb idő kell elmagyarázni. Szívesen vállalom. Remélem, hogy ebben mások is segítenek-segítenek nekem.

Közeledünk március 15-éhez. Lehet, magammal is tisztáznom kellene, hogy mit is várok el ettől az alkalomtól, talán akkor könnyebb lenne. Egy biztos: ami ünnep, az nem hétköznapi! Miért érzem ezt mégis annak? Talán, mert egy egész nemzet munkanélküli napnak kapja meg, s töredékének jut csak eszébe, hogy miért is nem kell aznap a munkahelyére bemennie. Örülnek, hogy a nagy hajtásban adódik egy szusszanásnyi idő erre-arra a ház körül. Közvetlenül a rendszerváltás után (pedig megígértem magamnak, hogy nem politizálok!) az volt a véleményem, hogy csak az jöjjön ünnepelni, aki belülről érzi a szükségességét. De meglepődtem, hogy ilyen kevesen vannak!

Bajban vagyok magammal, mert azt sem érzem többnyire hitelesnek, ami a feszes, szertartásos rendezvényeken történik. Az egymás mellé tévedt versekből,

forrásokból nem érezhető a fő mondanivaló. A zene sem találja meg sokszor a helyét. Az ünnepi beszéd fő feladata, hogy eljusson a hallgatókhoz. Legtöbbször hiányérzettel érek haza. Pedig ott voltam, pedig együtt voltunk... Valahol mégis megoldásnak kellene lenni! Képtelenek vagyunk eljutni oda, hogy személyessé váljon március 15-e. Pedig ez a legkedvesebb ünnepem, mert a fiatalok ünnepe, a hatalommal való dacolás napja. A szembefordulás lehetősége. Ezen a napon mindig feltör az aktuális igazságvadás, a vágyalmok ilyenkor közelebb kerülnek hozzánk. Ezért volt olyan fontos az 1970-es években és 1988 körül. Mert akkor láttunk valamiféle biztató jövőt...

Mit várok azóta is március 15-én folyamatosan, év-ről évre? Nem tudom. Csak azt, hogy így nem jó. Nem jó az sem, ha valakik elfelejtik, az sem, ha kisajátítják, nem jó, ha elkoptatják ezt a napot. De még mindig nem tudom a megoldást... Hadd használjam volt (ma már biológus) tanítványom, Kóra Judit új szavát. Mert bizonyos dolgok az életben létfeltételek, mások lélekfeltételek.

Ricsey Edit

PETŐFI SÁNDOR NAPLÓJÁBÓL

Pest, március 15. 1848.

Szabad a sajtó!...

Ha tudnám, hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szívembe mártanám kardomat, s úgy írnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betűk, mint a szabadság hajnalsugarai.

Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóruha a bilincs... vagy van olyan együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága?

Üdvöz légy születésed napján, magyar szabadság! Először is én üdvözöllek, ki imádkoztam és küzdöttem érted, üdvözöllek oly magas örömmel, amilyen mély volt fájdalmam, midőn nélkülöztünk tégedet!

Oh szabadságunk, édes kedves újszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar; ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt... s ha előbb jön rád a halál, rántsd magaddal sírodba az egész nemzetet, mert tovább élnie nélküled gyalázat lesz, veled halnia pedig dicsőség!

Önnel jog van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület február 26-i ülésén

Szokatlanul megtelt az ülésterem, mert a lakosság részéről eljöttek néhányan. Ez jó! Ugyanis a testületi ülések, sőt még a bizottsági ülések is nyilvánosak.

A polgármesteri beszámolóból a lényegesebbek:

Az új áruház építése tavasszal kezdődik (egyházi iskolával szemben). Az építési engedélyek már jogerősek, a fák, amelyek az építkezés miatt útban voltak, már máshol ébrednek téli álmukból, szegények át lettek ültetve...

A város honlapjáról minden érdeklődő letöltheti a testületi határozatokat, 2000-ig visszamenőleg.

A szennyvíz bekötések tavasszal folytatódnak és remények szerint június végére befejeződnek.

A felújított fürdő átadása április 23-án lesz, a miniszterelnök is kitünteti jelenlétével az ünnepséget. Ekkor lesz az elszármazottak világ találkozója, haza várunk mindenkit. Két napos lesz az ünnepség. 23-án Gyomán kezdődik, este a Református templomban gyönyörű műsort szolgáltatnak azok a neves művészek, akik innen indultak meghódítani a világot. A Kner Imre Gimnázium öreg diákjai is találkozhatnak még ezen az estén, az Alma Mater 50 éves évfordulójára is lehet koccintani az állófogadáson. Másnap reggel az endrődi Római Katolikus Templomban lesz szent mise, mise után a Tájház előtt kereszt szentelés, és a Gyomai Református Templomban istentisztelet. Ezen a délelőttön az Endrődi Tájház, a Városi Képtár, a Kner Múzeum, és a Motormúzeum várja az érdeklődőket. Aki akar, fürödhet az új Ligeti fürdőben. A fáradtság délelőtt után közös ebéd lesz, majd megnyitja kapuit a Kner Imre Gimnázium egy olyan képzőművészeti kiállításra, ahol gyomaendrődi születésű festők, képzőművészek munkáiban gyönyörködhetnek. Végül de nem utolsó sorban, az egyik legmeghittőbb esemény lesz a Ki-kicsoda lexikon első napi megjelenése, azt hiszem mindnyájunk öröme.

A meghívók részletezik a további tudnivalókat, mint pld. a szállítás lehetőségeket, a részvételi feltételeket stb. Jó lenne, ha sokan haza jönnének, és az itthon élők részéről is nagy lenne az érdeklődés! Szeretnénk, ha régi barátságok felújulnának, mert jó együtt lenni régi barátokkal, osztálytársakkal, szomszédokkal. Igazi ünnepre készülünk, az ünnep a hétköznapokat teszi színessé, az élet nélkülözhetetlen része.

Írásban tett fel jó néhány kérdést Dr. Halászné helyi lakos. A kérdések nagy részét a jegyző úr azonnal megválaszolta, de a kérdésű írásban is kéri a választ.

Panasszal élt Varga Zoltán helyi vállalkozó, a ligetben elbontásra váró vagyonának megváltására ajánlott, méltatlanul alacsony ár-ajánlat miatt. A jegyzővel és a polgármesterrel folytatott előzetes tárgyalásai nem vezettek eredményre, az ügy valószínű bíróságon folytatódik.

Az ülés több mint 30 napirendje közül a legfontosabb volt a 2004. évi költségvetési rendelet megalkotása. Több oldalon át lehetne taglálni, mert a város életében ezek a döntések meghatározóak, viszont helyszűke miatt csak a leglényegesebbekre van lehetőség:

A köztisztviselők és közalkalmazottak számára nincs béremelési kötelezettség, de lehetőség sem, tehát a soros lépések és a jubileumi jutalmakon kívül 462 ember reáljöveldelme biztosan csökken, a jelenlegi számok alapján. Amennyiben a központi költségvetést módosítják, amelyről jelenleg is folynak tárgyalások, akkor ez a szomorú valóság javulhat.

A dologi kiadások a tavalyi tévyszámnak csak a 85%-a. Az intézmények gondjaiból elég ha csak az energiaárak változására utalunk, de lehetne sorolni tovább...

A Jókai úti óvoda mint intézmény megszűnik, a közalapítványi formában való működés feltételeit megszavazta a testület. Ezen döntés alapján júliustól felmentésre kerül 7 fő. Az intézkedésre a kétségbeejtően csökkenő gyermeklétszám miatt került sor, (2001-ben 96, 2002-ben 71 gyermek született).

A 2 tartózkodással elfogadott költségvetés főbb számai: végösszeg: 3,3 milliárd forint, amelyből működésre 1,8 milliárd, fejlesztésre 1,1 milliárd, felújításra 20 millió, működési tartalék 329 millió, fejlesztési tartalék 48 millió forint. A kiadások teljes fedezetére 141,6 millió forint hitelre van szükség, aminek nagy része fejlesztési forrás hiány. A költségvetésben az APEH vizsgálattal kapcsolatos 100 millió nagyságrendű vitatott összeg nagy bizonytalansági tényező, amely beruházáshoz kapcsolódó AFA visszajelentés vitatott tétele, jelenleg per alatt. A könyvvizsgáló elfogadásra javasolta a költségvetést.

Az elmúlt évi költségvetés néhány sora módosításra került, a jelenlegi végösszeg, 4,9 milliárd (áprilisban lesz a szárszámadás), ebből az összegből a fejlesztés 2,7 milliárd, a működési költség 1,9 milliárd, tartalék 171 millió forint.

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉG!

Március 31-ig lehet pályázni az Ifjúsági alapra, Sportalapra, a Civilszervezetek támogatására. A részletes feltételek olvashatóak a www.gyomaendrod.hu honlapon, a pályázat csak a rendszeresített adatlapon nyújtható be, amelyet a Polgármesteri hivatalban lehet megszerezni.

Pályázik a város a Kner emléktér kialakítására, SAPARD felhívásra.

A VI. Nemzetközi Halfőző verseny lebonyolítására pályázatot hirdet a testület, gyomaendrődi székhelyű vállalkozóknak. Határidő: március 31. de. 11 óra. További részletek a Polgármesteri Hivatalban.

Ötvenegy helyi vállalkozó pályázott a mikrohullámú adat kommunikációs végpont elnyerésére. 40 egyéni és 5 csoportos lehetőség volt felkínálva.

Örménykút, Hunya és Csárdaszállás megkötötte az együttműködési megállapodást a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat feladatellátására.

Óvodai, és általános iskolai beiratások időpontja a városban: március 29, 30, 31.

Gyógyszertárak ügyeleti nyitvatartási rendjének módosítási kérelmét együtt fogja tárgyalni a testület az orvosi ügyelet új rendjével. Erre a következő ülésen kerül sor.

A Sikér Kft új élelmiszer üzletet épít, a gépjármű beálló miatt ki kell vágni a védett hársfa sor egy fáját. A védett fa kivágásáért 165 ezer forintot kell fizetni, amely összeg a védett fasor hiányzó fának pótlására fordítható. Csak egy képviselő volt, aki nem szavazta meg (én).

Kádár Péter helyi lakos a Kner tér kialakításának részbeni módosítását javasolta. A javaslat nagyon tetszetős, de kissé elkésett. A lényege, hogy a Tudás kútja mellé a Kner háromdimenziós emblémát is jelenítsük meg szobor formájában. Mint ismeretes, az embléma a „házaoló könyvtár” a kort, az elődöket, a foglalkozást igen hűen jeleníti meg. A testület felkérte a jegyzőt több lényeges kérdés tisztázására, és ezek ismeretében hozható döntés. Kádár úr a kútra tervezett idézetet is elhagyta.

Császárné Gyuricza Éva képviselő

NEMZETI ÜNNEP

Gyomaendrőd, 2004. március 15.

9 órakor ünnepi mise Endrődön a Szent Imre Katolikus Templomban.

9.40 órakor Ünnepi műsor és koszorúzás.

11 órakor Ünnepi műsor Gyomán a Szabadság téren, majd koszorúzás.

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal. Gyomaendrőd határában lévő földcen, a szükséges munkák szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését és szállítását is vállalom: PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON növényvédő szakmérnök Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511. Telefon: 06-70-385-8918

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Megtartotta alakuló ülését a civil alapprogram tanácsa Békéscsabán. Sikerült olyan jelöltet ajánlani a szegedi elektori gyűlésen, akinek elfogadását a régió küldöttei is elfogadták. Pocsajiné Fábrián Magda a dél-alföldi civil szervezetek képviselője. Február 27-én ismét választanak az elektorok küldötteket a szakmai kollégiumokba, akiknek az lesz a feladatuk, hogy a civil szervezetek működését segítő források elosztásáról döntsenek.

Az agrártárca államtitkára Benedek Fülöp Békés megyei előadását igen nagy várakozás előzte meg. Az előadás fő témája az EU által finanszírozott támogatások, a hazai forrás lehetőségek, a terület-típusú támogatási rendszer volt. A megyei gazdák és országgyűlési képviselők az előadás után konkrét kérdésekre várták a választ. A kérdezők saját bőrükön tapasztalják a mezőgazdaság katasztrófaelhelyzetét, nincs a kormány-nak jövőképe a mezőgazdaság vonatkozásában, mi lesz azokkal a tönkrement gazdálkodókkal, akik még bankhitelhez sem juthatnak. Az agráripcák szinte minden ágazatban zavarokkal küszködik, a támogatások nem a termelőkhöz, hanem inkább a kereskedőkhöz jutnak el, kilátástalan sok gazdálkodónak a jelenc, a felvásárlók nem fizetnek... tehát nem elég az uniós jövővel foglalkozni, azt meg kellene érni, hangozott el sok kritika és jogos panasz az agrárválság miatt.

Európa és a magyarság címmel tartott előadást Kiszely István antropológus professzor Békéscsabán. Előadásában kitért kutatásának azon eredményére, amely a magyarság eredetére vonatkozik. Ennek alapján a finn-magyar rokonságról azt tartja, hogy csupán néhány száz közös szókinés köti össze bennünket a finnugorokkal, ami az ugorok szomszéd-ságában eltöltött száz év öröksége. Antropológiailag tudományos tényekkel alátámasztható, hogy a magyarok legközelebbi rokonai a Turáni alföldtől délkeletre élő ujgurok, belső-ázsiai türk népek. Az antropoló-giai tényeken túl ők is rovásírás-ként ismert betűírást használták, és a régészeti leletek is sok egyezőséget mutatnak a honfoglalás kori magyar sírok leleteivel. A honfoglalás, kutatásai szerint 5 hullámban történt: a tu-ráni antropológiai jegyeket hordozó magyar lakosság a hunokkal, avarokkal, Árpád népével, a jászokkal és a kunokkal érkezett a Kárpát-medencébe. A hun-magyar rokonság tényét a 20. század közepéig nem vitatták. Előadásában kitért még ősi kultúránk több ezer éves örök-ségére, az őtvösvésvészet, a katonai és haditechnikai, valamint a kifino-mult eleganciával viselt felső és alsóruházatra. Kiszely professzor bízik abban, hogy van a magyarságnak annyi tartaléka, hogy átvészeljük a globalizmus veszélyeit, és megmaradhatunk magyarnak.

HAGYOMÁNYUNK MŰHELYE

A Békés Megyei Művelődési Központ, Békéscsaba Luther u 6 sz. és a Békési úti Közösségi Házak Békéscsaba Békési út 15-17 biztosít helyet az ELETFA Kulturális Alapítvány által tervezett programoknak. Az előadásokra a belépőjegy 400 Ft, az alapítvány által tervezett kirándulások önköltségi áron kerülnek meghirdetésre, ez alól egyedül a csiksomlyói út kivétel, hiszen ott egyéb járulékos költségek is felmerülnek, mint pld. a szállás.

2004. első félévi tervezett programja:

Február 25. szerda 18 óra: Molnár V. József: A Szent Korona és az ösképek (Luther u.)

Március 20. szombat 14 óra: „Sándor, József, Benedek, zsákban hoznak meletet”.

Tavaszi ünnepek a napj-egyenlőség körmékén. Helyszín: Békési úti Közösségi Házak Békéscsaba Békési út 15-17.

Március 25. csütörtök: Szent Korona szertárs Kecskenémten (érdeklődés esetén buszt rendelünk)

Március 31. szerda 18 óra: Papp Gábor: A Szentkorona működés rendje (Luther utca)

Április 3. szombat 14 óra: Barkaszentelő szombat... Tavaszi ünnepkör a Húsvét jegyében. Helyszín: Békési úti Közösségi Házak.(Békési út 15-17.)

Április 22. csütörtök 18 óra: Szántai Lajos: „Szállva szállt koronájuk, magyar koronájuk...” A magyar királyok koronázási szertartása. (Luther u.)

Április 24. szombat 14 óra: „Süss fel nap. Szent György nap...” Tavaszi határjárás – a dombegyázi halmokon (buszos kirándulás, ha lesz megfelelő számú jelentkező)

Május 22 szombat: „Szállva száll koronájuk magyar koronájuk...” Pütkösi királyválasztás Szarvason a Történelmi Emlékhelyen (buszos kirándulás, megfelelő számú jelentkező esetén)

Május 28-31: Pütkösd Csiksomlyón. Közös szervezés az Ipolyi Arnold Népfőiskolával)

Június 26-27: „Megrakjuk a tüzet, Szent Iváni tüzet...” Nyári napforduló és Szent Korona szertartás Magor halmán. (Buszos kirándulás, kellő számú jelentkező esetén.)

Rendezvényeinkre minden érdeklődőt szeretettel várunk! Ezúton is szeretnénk megköszönni az előző év során az adójukból nyújtott 1%-ot. Kérjük az ebben is támogassák Alapítványunkat, amelynek adószáma: 18375255-1-04

Érdösi Géza és Koszecz Sándor

Bemutatkozott Dr. Becsey Zsolt az 5. sz. Választóköri körzetben. A Fidesz MPP Szövetség képviselőjelöltje az Európai Parlamenti választáson. Három régiót fog képviselni Békés, Csongrád és Bács-Kiskun megyét. Közgazdász diplomata, 15 éve dolgozik Brüsszelben, de miután elfogadta a képviselőjelöltséget, brüsszeli állását felmondta, és családjával haza költözött Szedre, a szülővárosba. Becsey Zsolt olyan képviselőjelölt, aki születése óta szorosan kötődik régióinkhoz, igen nagy gyakorlatot szerzett brüsszeli munkája során így az itt élők érdekeit nagy hatással tudná képviselni.

A Fidesz a jelölő listája összeállításakor régióink jelöltjének a 7. „biztos” befutó helyet biztosította. Rajtunk választókon múlik, hogy jövőnk érdekében hogyan élünk a felkínált nagy lehetőséggel.

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség választmány ülést tartott február 14-én Budapesten. Schmidt Pál a Fidesz MPP Szövetség alelnöke, az Európai Parlamenti választási lista vezetője meleg szavakkal köszöntötte a küldötteket, és szóban átadta Orbán Viktor elnök üzenetét, és jókívánságát, majd hangsúlyosan felhívott mindenkit arra, hogy a soron következő Európai Parlamenti Választáson való részvétel fontosságát terjesztünk kell, és úgy szavazni, hogy a keresztény Magyarország képviselőtét biztosító nemzeti oldal minél több képviselővel vehessen részt a brüsszeli munkában. Napirend előtt szintén szólt a KDNP elnöke, Dr. Semjén Zsolt, aki a kereszténydemokraták jelenlegi feladatát 3 pontban foglalta össze: 1/ karakteres keresztényerőt építeni, 2/ a Fidesz formálódó szövetségben aktív szerepet vállalni, 3/ a keresztény értékeket vállaló Európai Uniói tagság elérése. A választmányon Alapszabály-módosításon túl tisztségviselői választás is volt. A választás eredménye: az MKDSZ elnöke Harrach Péter - eddigi társelnök -, társelnöki funkciójában megerősítésre került Dr. Surján László, alelnökök: Nógrádi László és Soltész Miklós, ügyvezető: Molnár József, a Választmány elnöke: Dr. Latorcai János. Megválasztásra került még 2 választmányi alelnök, és az Alföldi, a Dunántúli, és az Észak-Magyarországi régiók, valamint Budapest területi képviselője is.

Békésre érkezett az a „zarándok fészület”, amelyet a cigány küldöttség római útjára magával vitt, és a pápa ösztentsége megáldotta.

Békésen ünnepi szent misét mondott ez alkalom tiszteletére Nagy József plébános, amelyen a cigány és nem cigány ember-testvérek békéjéért imádkoztak.

Dr. Mikola István, volt egészségügyi miniszter február 23-án Kondoroson a Csárdában tartott előadást, amelynek címe: Egészségesen élni jó! A Polgári Kormány egészségügyi minisztere részletesen szólt arról a minisztersége alatt jóváhagyott 10 éves Nemzeti Népegészségügyi programról, amelyet a jelenlegi Kormány ugyan félre tett, de megvalósítását a miniszter még nem adta fel. Ez a program nemzetmentő, életvédő program. Elmondta, hogy a nemzeti identitás 4 tőről fakad ezek: nemzeti együvé tartozás, a társadalmi együvé tartozás, a hit és a család. Hangsúlyozta az egymásra figyelés fontosságát, az egymásért viselt felelősségünket, és azt, hogy a gyermek a legjobb befektetés. Beszél a HIT szerepéről a gyógyulásban, és a problémák megoldásában. A közeledő uniós csatlakozásunkat szívesebben nevezi reintegrációnak, mert hazánk végre elfoglalja azt a helyet, ami joggal megilleti. Az uniós csatlakozást nagy lehetőségnek minősítette, és ennek során elmondta, hogy amikor miniszterként fogadta őt II. János Pál pápa, akkor a pápa ösztentsége arra figyelmeztette, hogy a magyaroknak missziós szerepe van abban, hogy a szekularizált Európába visszavigyék a kereszténységet. A magyar nép államalapító, 1000 éve él itt Európában, és ebben a múltban kell az Európai Unióhoz csatlakoznia...

Beszélt még azokról a veszélyekről, amelyek jelenleg is leselkednek ránk, mint a globalizáció, ami egyébként mindenfajta közösség el-lensége, az egészségbiztosítás generációkon felgyülemlt vagyónát fenyegető lopakodó kiárusításról, és arról, hogy a nemzeti vagyonnak már 90%-a sajnos idegen kezekben van.

In memoriam

Szülföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

NAGY KATALIN

1986-
2004

„Hogyha bimbófóvel asznak a virágok, ó az fáj!
Ha reménye új tavasznak most születvén sírba száll!”

(Arany János)

Fájdalomtól megtört szívvel emlékezünk egy kislányra, akit élete hajnalán, mint egy törékeny, alig fakadt bimbót a kegyetlen téli szél elsodort. Élt 17 évet.

Hajdúböszörményen született 1986. november 29-én, ott is élt szüleivel és két egyetemista testérével. Édesanyja Márton Ildikó tanárnő, édesapja Nagy Márton agrármérnök, 1979-ben kötöttek házasságot Endrődön.

Kis Kató endrődi születésű édesanyja révén kötődött kedvenc városához, Gyomaendrődhöz. Szabadidejét szívesen töltötte az endrődi ligetben élő nagyszüleinél, Márton Gábor tanáréknál.

Reményteli rövid élete igen tartalmas volt. Idén érettségizett volna, mindig kitűnő tanuló volt, kedvenc sportja az úszás, és a lovaglás volt, nagyon szeretett táncolni és szívesen zongorázott. Afrika-kutatónak készült.

Tavaly nyáron a hetedik osztályt befejezve, mint az iskola legjobb tanulója, először egy balatoni, majd orvosi engedéllyel még egy litvániai jutalom üdülésen is részt vett. Ezt követően eljött Endrődre, augusztus 20-án vidáman szórakozott unokatestvérei kíséretében az endrődi ligeti ünnepségen, pedig ekkor már dacolt a betegségével.

Két éve annak, hogy megtámadta a gyilkos kór. Igen nagy lelki erővel, tudatosan küzdött a betegségével, az életért, nagy tervekkel készült a felnőtt korra.

Még az idei 8-ik gimnáziumot is elkezdte, de már csak néhány hetet tudott iskolába járni, betegsége egyre jobban elhatalmasodott, ezért magántanuló lett. Sajnos egyre több időt kellett töltenie a Debreceni Onkológián, ezért édesanyja otthagya tanári állását és leányát ápolta, vigyázta. Sajnos a leg gondosabb ápolás sem segített, egészsége rohamosan romlott, fizikai ereje elhagyta, ekkor már teljes öntudattal készült a halálra, végrendelkezett, majd kómába esett és február 6-án befejezte rövid földi pályáját, lelke az örökkévalóság homába költözött.

Akik ismerték, mind szerették. Mély fájdalommal búcsúztak tőle szülei, két testvére, 6 unokatestvére, nagyszülei, rokonai és iskolatársai, tanítói, tanárai, barátai, akik közül egy valaki a temetés után mécesest és fehér rózsát visz a sírjára...

Császárné Gyuricza Éva

Egyházközségi farsangi vacsora

Az endrődi Szent Imre Egyházközség az idén is megtartotta a farsangi vacsoráját.

A vidám összejevetelt a fiatalok rövid művészi műsora nyitotta. Fr. Ungvölgyi János, az egyházközség világi elnöke felkérte Iványi László plébánost beszéde megtartására, aki beszámolt az elmúlt év munkáiról, az idei év egyházi terveiről. Ezután az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány elnöke, Szabó Zoltánné elnök tartott beszámolót az alapítvány működéséről, és a temetői munkákról.

A finom birkapörkölt elfogyasztása után vidám mulatság következett, voltak, akik táncoltak is. Majd tombolatárgyakat sorsoltak ki.

Az estet megtisztelte Dr. Dávid Imre polgármester úr is. Sokan eljöttek Endrődről, Hunyáról és Gyomáról. Jó éreztük magunkat.

Historia Domus

HUZLY KÁROLY

1840. október – 1852. március

1841. Szerződés az új plébánossal a következőkben:

1. Kézpénz 1.800 v-forint, melyből tartozik ő a két káplán 150-150 V-forintját fizetni.
2. Naturálék: 24-24 köböl tiszta búza, árpa, zab, búzaőrlésért 24 v-ft, 24 öl tölgyfa, 24 akó hegyi új lehűzött bor, de ennek ára és fuvarja akonként 10 v-forintjával megváltatik = 240 v-ft, egy mázsa fagyvó, ősi ugarszántás, vetés (a pléb. magjával) elboronálás, - a tanyai földön tennet s már apró boglyába rakott széna nagy boglyákba rakása.

1840-ben Lábos követelte az 1804-ben kikötött 1.000 forintot (800 párber, 200 stólaválság) ezüstben, mert akkor bankó még nem volt. Szintén a borváltási 5 frt is pengő érték. S mivel az előjárók ezt az értelmezést nem akarták elfogadni, Lábos kijelenti, hogy párber- és stólaszedési jogot visszaveszi, azaz 1839. nov. 1-től maga szed minden pártól 2 véka búzát és 30 pengő krajcárt, f. év március 1-től pedig szedi a (Mária Terézia idejében) megállapított stólailletéket ezüstben, emellett lemondván minden deputatúról, melynek beszedése és kiszolgáltatása miatt oly sok kellemetlenség merült fel. Csak a káplánok 60-60 ezüst forintját követeli a községtől. Lemondását az ebből származó zavarok is előmozdították. **Bíró: Farkas György.**

Szölösi József fiútanító követeli a 8 év óta a leánytanító által élvezett földrészt, s Delinger kápt. helynök vissza is itéli neki, de a község folyamodására a tényleges állapotot meghagyva a jövő Can. Visitation, azon föltétel mellett, hogy a község oda fog törekedni, hogy az úrbéri regulatio alkalmával minden tanító legalább 4/8 sessio földet kapjon.

Volt fiú tanköteles 600, járt 342, leány tanköteles 420, járt 132.

A lakosok közkívánatára más községek példája szerint itt is „Verbunk”-ot állítottak, úgy hogy a beálló legény kapjon a közpénztárból 10 esztendőre 250 v-forintot, hogy ez az árvak kasszájában részére szaporodjon. A verbunk költségét azonban kívül fizették. Mindjárt ez évi márciusban 24-en álltak be, akik 12-50 forintig vettek föl pénzből, a többi szüleiknél, vagy az árvaépítkezésben helyezték el. Némelyek még egyes gazdák részéről is kaptak gabona vagy pénz jutalékot.

1842. Megrovasban részesül a szülők azon hanyagsága, hogy 1000 iskolakötelestől alig 200 jár iskolába. Hasonlóképpen a tanítóké.

1843. Báró Dreschel Florentinné, szül. gróf Stockhammer Karolina, tömördek adóssága miatt, apja, gr. Stockhammer Ferencről örökölt s az 1835. évi osztályos egyezségnél fogva rája szállt endrői harmadrész birtokát, és nővére, néhai gróf Stockhammer Johanna (gr. Stockhammer Ferdinándné) endrői harmadából rája szállt egy-egyedét – a gróf Harruckker örökösök úgynevezett közös fundusát, vagyis osztatlanul fennhagyott fekvő birtokból és nevezett summára növekedett tőkéből álló s közkezelés alatt álló értékét kivéve – eladta kaporai Wodianer Sámuel Józsefnek 225 ezer ezüst forintért, amiből azonban az adósságok levonása után csak 25 ezer maradt fenn. Ennek fejében Wodianer tartozott neki évenként fizetni: férje életében 5.500, annak halála után 4.500 p-forintot, halála esetére pedig (+1856) 1.000 forintról végrendeletileg intézkedhetik. Az átruházott kötelezettségek közé számított a fia, báró Dreschel György részére még fizetetlenül hátralevő 34 ezer ezüst forint is.

1844. Molnár József leánytanító meghalt. Ez év június havában a püspök ajánlja Paróczai András gyomai tanítót, akit meg is választanak. – Az üresedés alkalmával a plébános ajánlatára a 10 év óta elszakított földrészt a fiútanítónak visszaadják.

1845. Tanítói javadalmak: fiútanítóé: 120 p-ft, 12 mérő árpa, (6 frt) 6 öl fa (18 frt) 5/8 föld (15 frt) = 159 p-forint. Leánytanítóé: 80 p-ft, 20 pozsonyi mérő búza (20 frt) 20 pozsonyi mérő árpa (10 frt) =

110 p-forint. Megjegyzendő: Paróczai új tanítónak a fizetését javították 50 V-forinttal (150-ból lett 200 v-ft = 80 pengő) kárpótlásul az elvett 2/8 telek földért.

Csomák esperes véleményezi: a nemrég ettől felmentett kántort kötelezzék ismét a leányok tanítására, és pedig a községtől a leánytanító részére fizetett illeték fejében supplens által, mert a kántor (eredetileg leánytanító) egyszerűen fölmentetett a tanítástól anélkül, hogy emiatt kántortanítói javadalmából valamit veszített volna.

1847. Februárban Szölösi fiútanító meghal. Júliusban helyére Szebeni János békési segédtanítót megválasztják és szerződést kötnek vele, melyben az 5/8 sessio föld élvezete is ki van kötve.

A forradalomban ez a föld újra kettéosztatott, de 1853. januárban szentségi végzéssel Szebeni ismét visszakapja, Paróczay pedig annak további szorgalmazásától eltartatik.

Grieszhaber újárósi káplán. Ide jött Püspöky Alajos Gyoma számára, de egy hónap múlva már Csabára helyezték, ide pedig Danielovics Jánost (Gyoma számára). Másik káplán lett ismét **Bíró.**

SCHIEFNER EDE

1852. július – 1889. április

1852. Schiefner kért 1.200 forintot, melyből a püspök kívánására a káplánok 100-100 forintot kapnak. Deputatum és szolgálmányok a Huzlyé szerint. Az 1860. évi bevallás szerint kapott: párber- és stólaválság fejében 8.400 forintot; deputatumul: 24 köb. búzát, saját becslése szerint 5 frt-jával = 120 frt, - 24 köb. árpát, á: 2,52 = 60 frt 48 - 24 köb. zabot, á: 1 frt 68 = 40 frt 32 - 24 akó bort, á: 4 frt = 96 frt - 24 öl fát, á: 5 frt = 120 frt.

A templompénztárban semmi maradványt nem vett át. Alapítványtökek: 3.740 v-forint. A malom pénztárában volt bevétel: 1.232, kiadás: 474, maradvány: 757 v-ft.

1853. Szebeni a forradalomban tőle elvett 2/8 sessiot ismét visszakapja. Paróczay leánytanító jóvédelme regulatói így emeltetik: 120 p-ft, 15 köb. búza, 10 köb. árpa, 4 öl fa, 3 kocsi szalma.

1854. Az előjáróság kéri a püspököt, hogy a patrónust a templomtéjének megújítására szorítsa.

1855. A halászok a templomzugi régi temetőben állított keresztjüket megújítják. Alapszerzésre utasítottak.

1857. Legelő elkülönítés és felosztás.

Az eddigi földdel nem bíró leány kapott itéletileg 4/8 (fél telek = 12 (1.200 négyzetöles) hold földet, ajándékba pedig az uraságtól 20 holdat = 32 1.200 öles = 24 241/600 kat. hold. Ennek következtében püspöki engedéllyel a 15 köböl búzát és 10 köböl árpát leszállították 8-8 köbölre.

A fiútanító földje lett 35 kat. hold tanya és ugar föld, 10 kat. hold legelő illeték. Továbbá: 6-6 köb. búza és árpa, 120 pengőforint.

A kántoré 30 kat. hold a legelőilletékekkel, 483 öl kert, 6-6 köb. búza és árpa, 6 öl fa, 200 p-ft, stóla nagyhalottól 1 p-ft, kicsitől 30 kr.

A plébániáé: 133 792/1600 szántó, 11 1448/1600 legelő, összesen: a kat. iv szerint 145 807/1600 kat. hold és a Bánomban 900 négyzetöles kert. Továbbá két új iskola céljára az uraság adott 40 magyarholdat és 2 beltelket, a község hasonlóképp 40 hold földet. Ez a 40-40 hold = 58 1560/1600 hold a Nyárszegi dűlőben Gyoma felé. – Kálváriára ... lásd. 64. lapon.

A harangozóé lett: 15 kat. hold (=20 1.200 négyzetöles) 483 öles kert, 9 köb. búza, 4 köb. árpa, 3 öl fa, 64 pengőforint, harangozás után 10 kr.

A Kalmár-féle szegényalapra adakoztak a hívek 112 p-ft-ot. Lett 2.859 frt 56 kr.

1858. Püspöky sarkadi, Kapy magyarcsekei plébános. Jönnek Kny Antal és Liszt Imre. A harmadik iskola állítása sürgettetik.

1859. Paróczay leánytanító ellen panaszok.

Kovács Erzsébet 200 pengő hagyománya és különféle bírságok idecsatolása következtében a Kalmár-féle szegényalap év végén volt 3.338 frt 9 kr., osztrák értékben, mert ez évtől kezdve a régi

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE

(részletek)

pengőérték helyett az új osztrák érték jött forgalomba.

A kálváriára is megkezdődött az adakozás, hogy az uraság által adományozott 3 hold föld jóvédelmével alap létesüljön.

1860. Kny várad-olaszi káplán, helyébe jön Boglucz Sándor.

A gyomavégi iskola felépült, a terv szerint 4.000 forint költséggel. Megnyílt, mint vegyes, Balla Mátyas, helybeli származású tanító, vezetése alatt, aki a következők fizetést kapta: a gyomavégi temető melletti (Nyárszegzug) 40 hold föld haszonélvezete, 100 forint és 4 öl fa.

Paróczay pedig az előbbi panaszok és egy újabb büntény alapján a tanítóságból elmozdítják a megválasztják Végh Antalt.

A Habzda- és a Földi-féle keresztiek teljes megújítására az illető alapokból 30 és 20, a Jedlicská-ból pedig 70 forint utalványoztatik.

1861. Liszt hazamegy vaskohi plébánosnak, Boglucz betegsége miatt. Utódaik Lindenmayer Károly és Fehér Nándor.

1863. Lindenmayer gyulai német, endrői pedig Rázel József.

Timár János engedélyt kapott, hogy az eredetileg Simán állított keresztet megújítva átvihesse a berényi út melletti tanyájára, 25 forint alapot tévén rá.

1864. Fejér debreceni, Nádudvary endrői káplán. Hunya Mátyas keresztjét örökösei megújítják s fenntartására 20 frt alapot tesznek.

1865. Végh Antal leánytanító iskolatestvérnek megy, következő évben Vidovics Antal jön a helyébe.

Nádudvary m.peterdi plébános. Utána jön Újvári Benedek.

1866. Hunya Pálné, Kovács Ilona 60 forinton ravaltal készített.

A Szent János-kápolna megújítatik 70 frt költséggel a saját ipartökejéből.

1867. Békés vármegye gyűlése elrendelte, hogy a tanítóföldök után a község úgy, mint eddig, ezután is fizesse az adót, amire magát 1858-ban kötelezte is.

1868. Rázel várad-újárósi káplánnak, Újváry gyógyítás végett hazamenvén, káplánnak idejöttek Turner Mihály és Grócz Béla. 1868. végén adtak még 3 hold legelő földet, az „Endrői leányiskola” részére, melynek azonban egy részét a gáttársulat kisajátította.

1869. Grócz Béla várad-olaszi, Apostol Ubald endrői káplán lesz.

Lipovniczky püspök egy tanácskozmányban szabályzatot állapított meg, mely szerint minden plébánián egyházközségi tanácsot kellett szervezni, mely mint párhuzamos iskolahatóság az 1868. népiskolai törvény iskolaszékével, a katolikus iskolák ügyét vezesse. Ezt decemberben Endrődön megalkották s ez elhatározta 5 %-os iskolaadó kivetését, s ennek kezelését – a régi hagyományos szokás alapján – a községi előjáróságnál hagyta.

1870. Balla Károly kántor meghalt.

A községi képviselő szeptemberben a három iskolát szavazattöbbséggel községének nyilvánítja s ezt Vadász Manó, Békés-Csongrád megye kir. templomfelügyelője helyben hagyja s utasítja a községet iskolaszék alakítására. A püspök fájlatja ezt s reméli, hogy a plébános ezt a szülőkre támaszkodva meghiúsítja.

1871. Márciusban a püspök utasít, hogy a kántort nem a község, hanem az egyháztanács választja. Megválasztják Ujházy Sándor egyeki kántort.

Augusztus. A Közokt. Minisztérium s a megyei központi iskolaszék meghagyásából egy kiküldött bizottság a lakosságot megszavaztatta az iskolák jellege ügyében. 96 szótöbbséggel a katolikus jelleg megmaradt. Ennek következtében az előjáróság felhívott a beszedett 5 % iskolaadó átadására. Az előjáróság ezt megtagadván, a szolgabíró elrendelte.

Miniszteri megintés és utasítás 5 új iskola felállítására.

Katolikus oldal

MÁRCIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
keresztút nagybőjt péntekjein 5-kor, vasárnap fél 5-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

március 14-én és 28-án, vasárnap fél 12.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Nagybőjt péntekjein fél 5-kor keresztút.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 16 órakor vasárnapi előesti mise, a nyári időszámítástól 18 órakor.

A péneki 8 órai misék után nagybőjtben keresztút.

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén, március 25-én délelőtt 10 órakor lesz a mise.

Június 6-án Gyomán bérmálkozás. Az bérmálkozhat, aki már volt elsőáldozó, és betöltötte a 13. évét.

Jelentkezni lehet a plébánián március 31-ig.

Körlevél a katolikus iskolákról

I. A rendszerváltás óta eltelt időben felállt Magyarországon a katolikus oktatás egész rendszere: az óvodától az egyetemig. Az iskolák nem azonos arányban vannak jelen az egész ország területén, így még szükséges lehet új iskolák alapítása is, de lényegét tekintve a katolikus oktatás rendszere már kialakult.

Így figyelmünk most már meglévő iskolarendszerünk minőségi megújulására kell, hogy irányuljon.

Most nézzünk egypárat a katolikus oktatás fontos feladatai közül:

II. Az egyházi iskolák élő, egyházi közösségek legyenek, melyek élnek és átadják a hitet;

Ez talán a legfontosabb feladat. Ezt senki és semmi más nem végezheti el helyettünk. Ezt értékelte sokra pap-professzorában, Sík Sándorban, tanítványa a szegedi egyetemen, Radnóti Miklós is. Ezt írta róla:

„Egy költőt ünnepeltek itt,
ki Krisztust kiált, mikor
az erőst is megtörte már a próba,
s bárány helyett a farkast hirdeti,
s kemény öklére büszke Európa.” (Köszöntő: 1939-ben!)

A katolikus iskola nyíltan vállalja - mint iskola is! - a katolikus hitet, ember és világképet, s az ebből fakadó erkölcsi igényességet. S ezt csak elkötelezett emberekkel lehet megvalósítani.

Viszont ha egy keresztény iskola valóban az, akkor rendelkezik az oktatás-nevelés egész területén egy plusz erőforrással: s ez a katolikus hitünkben fakadó speciális, 2000 év óta jelenlévő „eszköz-tár”: a hit, a lelkiismeret, az aszkézis, a „másokért valóság” elve, a hazaszeretetre, a nemzeti kultúra megbecsülésére nevelés - a személyes és kollektív példa által. A keresztény emberkép realista: nem Socratész vagy Rousseau naív idealizmusa. Az embernek küzdenie kell, hogy önmaga hibáit legyőzve: közösségi emberré, teljes emberré váljon. S itt meghatározó a hitből fakadó élet szerepe. Ezt mindenekelőtt erősíteni kell!

Régóta panaszoljuk: ami legjobban hiányzik az a hitét felnőtt módon ismerő, azért kiálló, mellette elkötelezett hívő keresztény. Ennek megalapozása kell, hogy katolikus iskoláink egyik igen fontos feladata legyen.

Hogy hitünk „rationabile obsequium” ész-szerű hódolat legyen, ez a katolikus iskolák egyik igen fontos feladata. Ugyanis észre kell vennünk: hogy „Két front küzd ma az emberért: az istenellenes hu-

MÁRCIUSI ÜNNEPEK

7. vasárnap: Nagybőjt 2. vasárnapja
14. vasárnap: Nagybőjt 3. vasárnapja
19. péntek: Szent József
21. vasárnap: Nagybőjt 4. vasárnapja
25. csütörtök: Gyümölcsoltó Boldogasszony
28. vasárnap: Nagybőjt 5. vasárnapja

Nagybőjti lelkigyakorlat:

Endrődön: április 1-2-3-án, este 6-kor.

Hunyán: április 1-2-3-án, délután 4-kor.

Vezeti: Pálfai Zoltán szegedi egyetemi lelkész

Gyomán: április 1-2-3-án, este 6-kor.

Vezeti: Ondavay Tibor mezőtúri plébános, főesperes, pápai preláus.

A katolikus hit elemeit a következő számban folytatjuk!

A katolikus oldalakat szerkeszti:
Iványi László plébános

manizmus és a keresztény humanizmus. A válságba jutott mai emberek választania kell: Istennel, vagy Isten ellen? Ez a kérdés! Meggyőződésünk, hogy az ember felszabadításának és istenivé válásának egyetlen járható útja van: és ez nem más, mint a testté lett Ige, Jézus Krisztus.” (Szabó F.: 5. lap).

Szoltsenyicin írja: „Az oly igen ünnepelt haladás minden technikai sikere, az űrhajózással együtt nem képes kiemelni minket abból az erkölcsi nyomorúságból, amelybe a XX. század zuhant.” (Martinetti: 94. lap).

André Malraux pedig nyíltan bevallotta: «Isten „halála” után az ember is meghalt. S közben tanúi vagyunk a „vallás visszatérésének” a gondolkodó emberek, főleg a fiatalok vallás felé fordulásának. S ez érthető is, hiszen ahogy André Frossard írta: „Elég tapasztalatot szereztünk már a gyűlöletről, hogy tudjuk, hogy az igazság nem e világból jön.”»

Egy katolikus szülő mondta: mikor beíratam fiamat egyházi iskolába, egy céloom volt: hogy hívő, keresztény, becsületes ember legyen. Ha pedig van hozzá tehetsége, akkor azt is bontakoztassa ki, mint talentumot, minél jobban.”

Ebben az értelemben kell, hogy iskoláink „elit iskolák” legyenek, hogy emberségben, keresztény hitben elit fiatalokat neveljenek. Akik segítik a gyöngét, megértik a fogyatékos, vagyis akik valóban emberek és keresztények.

De ugyanakkor minden lehetőséget meg kell adni, hogy talentumait a mi iskoláinkban is minden gyermek úgy kamatoztathassa, hogy „sokszoros termést” hozzon.

Katolikus iskoláink gyermek-központúak, nem a gyermeknek mindent megengedő „kiszolgálói” értelemben, hanem a keresztény szeretetből fakadó igényes követelmények következetes megvalósítása értelmében.

Ismerjük a mai élet kísértéseit. A szülők egy jó része elvesztette tekintélyét gyermekei előtt, odadobják a „gyeplőt” a lovak közé, a szülői hivatást feladva, gyermekeik kegyeiért versenyeznek pénzzel, mindent megengedő magatartással. Ez egyben felveti az iskolák és a szülők kapcsolatának, a szülők „formálásának” nagy kérdését is.

Sok szülő így - szándéka ellenére - mindent megtesz, hogy gyermekét félre nevelje, s ennek eredményeként felnőtt gyermekeit végleg elveszítse. Mikor II. János-Pál pápa Párizsban járt, egy fiatal így nyilatkozott a vele való találkozásról: „legnagyobb élményem az volt, hogy először találkoztam a Szentatya személyében olyan emberrel, aki komolyan vett minket, mivel mert követelményeket támasztani.”

Mikor megkérdezték a Szentatyát, nem fél-e, hogy az Egyház kemény erkölcsi követelményei elriasztják a fiatalokat, a Szentatya így válaszolt: „Jobban bízom a fiatalok-

ban. S az Egyház nem kemény, hanem igényes követelményeket támaszt velük szemben."

Katolikus iskoláink bátran szembeszállnak a fogyasztói társadalom bálványával, a hasznossági szemlélettel, az erkölcstelenséget gyakran nyíltan hirdető és kívánatosnak bemutató médiumokkal és közgondolkodással.

„Bátran”, hiszen bátorság kell ehhez. Mécs László írta: „a pisztángoktól én azt tanultam, hogy szemben úsznak ők az árral.” Mintha a korszellemtől, a média hatalmától szinte „megbabonázva” lennének sokszor. Pedig már Prohászka püspök ezt írta: «.. a kisebbrendűségi érzéssel megvert apostol - nem apostol többé..”

A katolikus iskola minden keresztény hivatásnak, így a papi és szerzetesi hivatásnak is melegágya. Ugyanis Jézus Krisztus ma is hív fiatalokat szolgálatára. Csak ezt rajtunk keresztül teszi, s ebben fontos küldetése van egyházi iskoláinknak is.

Végül kell, hogy a Magyar Katolikus Egyház úgy tekintse iskoláinkat - az óvodától az egyetemig -, mint amik az Egyház legdrágább kincsei, jövőnk reménységei.

És ki kell fejezni hálás köszönetünket nevelőink, iskolai dolgozóink áldozatos munkájáért. Ők „egyházi küldetést” teljesítenek. Katolikus iskoláink állami feladatokat látnak el, a közoktatás részei, ezért elvben ugyanazt a támogatást kapják az államtól, mint az önkormányzati iskolák. Ez eddig nagyjából fedezte az üzemeltetési költségeket. Ugyanakkor katolikus iskoláink karbantartása, tatarozása, de akár csak évi festése is már túllépi ezeket a kereteket. Ha azt akarjuk, hogy iskoláink korszerűek legyenek, ellátva a szükséges eszközökkel, akkor nekünk is áldozatot kell hozni értük. Az egyházmegyék és szerzetesrendek is komoly áldozatokat hoznak katolikus iskoláinkért, s ehhez kérjük a (...) kedves testvéreink nagylelkű támogatását is. Hiszen a mi katolikus gyermekeink neveléséről és így keresztény és magyar jövőnkéről van szó.

III. Kedves Testvérek! De Lubac bíboros írta: «Nem igaz, hogy az ember, mint olykor mondják, nem tudja Isten nélkül elrendezni a Földet. Az viszont igaz, hogy Isten nélkül nem tudja azt megvédeni az embertől.» (Martineti: i. m. 267. lap).

Adj a Isten, hogy katolikus iskoláinkban olyan fiatalok nevelődjenek, akikről nem kell megvédeni a világot, hanem akik áldás lesznek a világnak!

Magyar Katolikus Püspöki Kar

Farsang 2004-ben

Február 20-án a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola megrendezte az első nagyobb szabású farsangi ünnepségét. Az előkészületek már február elejétől elkezdődtek. Bár „ember tervez, Isten végez” szokták mondani, de az alapos szervezésnek meg is lett az eredménye.

A témérdek szendvics és farsangi fánk elkészítése szorgos pedagógusaink keze munkáját dicsérte, melyből természetesen a diákok is nagy örömmel vették ki a részüket. Külön köszönetet érdemelnek a finom sütemények elkészítéséért iskolánk tanulóinak szülei is. Az új tornaterem báli hangulatúvá varázslásában is mindenki igyekezett kivenni a részét. Gyermekeink számtalan tombolatárgyat helyeztek a színpadra kihelyezett asztalokra.

Mindannyian nagyon izgatottan vártuk a péntek délutáni kezdést. A maskarás diákok talán a fellépés miatt, mi pedig azért izgulhattunk, hogy minden rendben történjen, s minél nagyobb meglepetéseket szerezzünk tanulóinknak. A műsor a jelmezes gyerekek felvonulásával, bemutakozásával kezdődött. Mondanom sem kell, hogy nagyon sokan öltöttek magukra farsangi álarcokat, maskarákat. Voltak katonáink, királynőink, szőlőfürűnk és számos filmsztárunk, de erről a képek, gondolom, sokkal többet elárulnak az Interneten. Az ezt követő tátikán magát Thaliát, Britney Spearst és a Groovehouse-t köszönthettük, kik egyre inkább fokozták a buli hangulatát. A tombolahúzásig a büfében fogytak a sütemények, szendvicsek, fánkok és természetesen sokan a táncter szőnyegét koptatták. Igen értékes tárgyakat sorsoltunk ki, köztük számos szép könyv és torta. Jó volt látni a gyerekek izgatott arcát, szemek csillogását, amint keresgélnek a szelvények között az esetleges nyerő számot. Ilyenkor érzi úgy az ember, hogy érdemes volt ezt a pályát választania. A nyeremények kiosztását követően a buli hangulata a tetőfokára hágott. Tanárok, diákok együtt ropták a jobbnál jobb slágerekre a táncot. A CD lejátszó utolsó számát hatalmas tapsvihár és sikolypróba zárta le.

A bevételt természetesen az osztályok kapták meg, mely jól jöhet osztálykirándulások alkalmával. Reméljük, még adódik lehetőség, hogy tanulóinknak kulturált és jó hangulatú rendezvényeket szervezzünk, hol nemcsak a diákok, de mi, tanárok is jól érezhetjük magunkat, hisz a humor is jó pedagógiai eszközzé válhat!

Solymosi Sándor
tanító

Köszönjük a kedves szülőknek a sok süteményt!
Rendezvényünket támogatták:

Color Shop Papírbolt, Kalamáris Papírbolt, Kert-Kivi Kft. és CUTI Bt.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola várja az új elsősöket! Beíratás időpontja március 29-30-31-én, hétfőn, kedden, szerdán. (Gyomaendrőd mindhárom általános iskolájában egyidőben lesz) Helye: Szent Gellért Katolikus Általános Iskola. Közethatárunk Gyomaendrőd Város egész közigazgatási területe. Nyílt napok: március 22-23-24-én, hétfőn, kedden, szerdán 8-10 óráig.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Szent Benedek

Ünnepé:
július 11.

Szent Benedek szobra a pannonhalmi apátság templomból, részlet, 1725-1730

A Nyugat-Római Birodalom végleg összeomlott (Kr. u. 476). Ekkortájt született a nursziai Benedek. Rómában tanult, hamar megelégedte az erkölcs-telen környezetét, ahol csak az élhajhászás, tanulótársai üres léha szórakozásait látta. Először Enfide falucskában la-

kott, majd három éven át Subiaco közelében egy barlangban élt remeteként. Nem volt könnyű, hiszen a remetét az otthoni kényelem emléke kísérte. Akadt az itáliai hegyekben, olyan remete, aki sziklához láncolta magát. Benedek a LELKÉT AKARTA ISTENHEZ LÁNCOLNI. Amikor egyszer vonzotta a világ, félig ruhátlanul behempergett a barlangja előtti tüköbökbe; soha többé nem tértek vissza kísértései. A továbbiakban az Isteni gondviselés vezette. Az ifjú remete híre messzire eljutott. Sokan jártak hozzá tanácsért, lelki eligazításért. Majd szerzetesek keresték fel és megkérték, legyen a vezetőjük. Benedek visszatért Vicovából Subicóba. Megtapasztalta, hogy milyen veszélyes a szabályok nélküli szerzetesi élet. Ezért a hozzá csatlakozókból kisebb közösséget: monostort szervezett, ahol 12 szerzetes élt egy atya; az apát vezetésével. Monte Cassino erdőtől-bozóttól lepett magaslatain telepedtek meg. Itt híres kolostort alapított és regulát állított össze, ami mindenfelé elterjedt.

Mivel a régi magyarok a Benedek nevet Bencének mondták, követőit bencéseknek hívjuk. Életmódjukat ez a jelmondat fejezi ki: **IMÁDKOZZAL ÉS DOLGOZZAL!**

„IMÁDKOZZÁL!”

Életükben Isten volt a központ, ezért az imádság (egyéni és közös), az elmélkedés, a szentolvasmány elsőrendű szerepet kapott. Istentiszteletüket nagyon széppé tették, sokat imádkoztak énekelve. Minden éjszaka felkeltek, hogy néhány órát imában töltsenek.

„DOLGOZZÁL!”

Ahol a bencések monostort alapítottak, saját kezük munkájával lecsapolták a mocsarakat, irtották az őserdőt és fatemplomokat emeltek. Élelmüket, ruházatukat maguk teremtették elő.

Földművelő tevékenységük korszakos jelentőségű volt. Európa fölük tanulta meg a földművelést, az ipart és a munka megbecsülését. A monostorok mellett a szegények házai állottak és azok közelében a ragályos betegek kórháza volt. A kertekben gyógynövényeket termesztettek és minden monostorban volt betegápoló testvér, aki a környék betegeit gondozta. A kapus testvérré bízták az alalmazna osztását. A Nyugat-Római Birodalom bukása után a barbárok uralták a vidéket, a latin műveltség pusztulásnak indult. A rómaiak műveltségét a bencések mentették meg számunkra. Türelmesen másolták a régi könyveket, iskolákat nyitottak és tanították az ifjúságot. Teljes virágkorában 15000 bencés monostor működött, ugyanennyi iskolával.

A bencések hitelesítő tevékenysége Szent Ágoston és 40 bencés társának működésével kezdődött. Amikor az angliai monostorok megerősödtek elindultak a mai Németország területére téríteni.

A magyarországi térítésnél nagy szerepe volt a pannonhalmi bencés monostornak. Innen került ki Szent Mór pécsi püspök is. Szent Gellért is Szent Benedek „fia” volt. Benedek életének további részét a Monte Cassino-i apátságban töltötte. 547. március 21-én halt meg.

Húga, Szent Skolasztika női monostort alapított. A népvándorlás idején attól féltek, hogy Szent Benedek és Szent Skolasztika sírját is meggyalázzák, ezért ereklyéiket a Saint Benoit-Sur-Loire és a Sain Benoit du Mans templomaiba menekítették és ma is ott őrzik.

Szent Benedek regulája 620-630 körül széles körben ismertté vált. 1964. október 24-én VI. Pál pápa ünnepélyesen kijelentette, hogy **SZENT BENEDEK EURÓPA VEDŐSZENTJE.**

Ünnepét ettől kezdve július 11-én ünnepeljük.

...Ma nem elég imádkozni! - halljuk néha... Sohasem volt elég! De ima nélkül a munka is nehezebb...

„**ORA ET LABORA!**” - **IMÁDKOZZÁL ÉS DOLGOZZÁL!**

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

KÚTFÚRÁS

Teljes körű ügyintézés - 63-250 mm-es csővezéssel

KÚTJAVÍTÁS

300 m-es talpmélységig

TALAJMECHANIKAI FÚRÁSOK

Megfigyelő és észlelő kutak telepítése

MÉLYALAPOZÁS

Centrifugál és merülő szivattyúk forgalmazása és telepítése

KOMÓCZY ATTILA

5502 GYOMAENDRÖD, Apponyi u 47
T.:06-66 386-338, 06-30-228-1848, 06-30-480-6758

A Magyar Szent Korona működik!

Kedves olvasó! A 21. század első napján, 2000. január elsején a Magyar Szent Koronát átköltöztették az Ország Házába. Sokan vagyunk, akik őszintén reméljük, hogy a Szent Korona az Ország Házában kedvezően befolyásolhatja a magyarság jövőjét. Hogy hogyan, és miképpen lehetséges ez, ehhez meg kell ismerkednünk a Szent Korona misztériumával. Szeretnénk méltóképpen elmondani, hogy miképpen lehetséges az, hogy a Magyar Szent Koronánk jogi személy, és legmagasabb rangú alanya a magyar államhatalomnak.

Ezen ismereteket Dr. Pap Gábor művészettörténész előadásának rövidített változatából, több részletben való közléssel szeretnénk közre adni. Kérjük olvassák figyelemmel, mert olyan ismereteket szerezhettek, amelyeket hosszú évtizedek óta eltitkoltak előlünk.

X. rész

Szkíta utód király egy van Európában! Ez pedig a magyar király! De senki más nincs olyan, sincs, hogy no de azért ott jelentkezik valaki. Hogy érthető legyen: Senkit nem béreltek fel soha, hogy jelentkezzen, hogy én is szkíta származék vagyok. Soha. Szarmata származék volt, Lengyelországot Szarmáciának nevezik. A lengyel királyt nevezik latin nyelvű forrásokban szarmatának, de szkítának nem!

Tehát a szkíta térítés azt jelenti: a magyarok térítője. Ez a programot nekünk szól. Külön felhívnam a figyelmet arra, ami fölül Jónással indul, azt meg kell szűrni! Meg kell szűrni, mert egy választott nép a programot odáig torzítja, hogy az tömeggyilkosság-gá változik.

A hátrafelé hajló részen egy programot meg kell szűrni, a Jákob féle programot, meg kell szűrni! Mert a lelkiség torzíthatja és a testi kényszerek, elvihetik a vesztegetés irányába a megvesztegethetőség, elvihetik a pornó felé. Tehát igenis meg kell szűrni! De a szkíta térítők által lehozott ige hirdetését igenis nem kell megszüntetni! És ez nagyon fontos tanúság! Mert a szkíta bölcsesség, amikor a kereszténységgel átítatódik, az nem szorol semmilyen módosításra, akkor az egy-egyben elfogadható. Ez a szkíta kereszténység! A második, ami fővonalatban van és éppen ez a gond, hogy ez van fővonalatban ez: JUDEOKRISZTIANIZMUS Ez bizony nagyon komoly szűrőre szorol. Elöl: a mindentudás szerénységével kell megszüntetni, hátul pedig azt kell tudni, hogy ki volt ott eredeti-

leg? Mert az szűrte meg! No most az tudvaló, hogy nem a mai kép volt ott! Ott egy kulcsfontosságú kép volt. Tudnivaló, hogy ma a Korona összes kulcskérdése ehhez kapcsolódik. Tehát a mondjuk idehívnam az akadémia elnökét, aki ilyen ügyben szokott nyilatkozni, és megkérdeznék, hogy ugyan miért próbálta elhítenni több millió állampolgárral, hogy Szent István nem viselhette a fején ezt a Koronát, mégis mire alapozta ezt a véleményét: Valószínűleg nagyon tagoltan azt mondaná: azért mert hátul a koronán ott van egy bizánci császár képmása felirattal, el lehet olvasni. „A Dukas családból származó császár: a rómaiaknak; Mihály”(ez latinul van felírva!). Na most, ilyen egy volt, Dukas Mihály, aki 1071-78 között uralkodott. Szent István pedig 1038-ban meghalt. Tehát belátható, hogy ezt a koronát Szent István nem viselhette. Ez annyira megejtő gondolat, hogy eszünkbe sem jut megkérdezni: Ugyan már egy pillanatra, - még mielőtt elindulna felvenni a Nobel-díjat nem mondaná meg, hogy Dukas Mihály képe eredeti a Koronán? Hogy lehet ilyet kérdezni? Hiszen 200 éve mindenki úgy tárgyalja - szakemberek - úgy tárgyalják, s ebben egyet is értenek, hogy természetesen eredeti a Koronán. És nincs egyetlen riporter, aki megkérdezné tőlük, hogy: Szakember ide vagy oda, nem vette-e véletlenül észre, hogy ez a kép az eredeti foglalatán ennek az eredeti foglalatnak 26%-ával túl nyúlik? Mondjuk, hogy nem tud számolni, rendben van, Akadémia elnöktől nem lehet mindent elvárni! De ránéz, ránéz és látja, hogy az eredeti foglalatába nem fér bele! Na most közepes intelligenciával,

egy 5-7 éves gyerek milyen következtetést von le? Hogy tudniillik nem eredeti azon a helyen! Miért? Azért mert az ötvösség története egyértelműen bizonyítja, -mai napig bezárólag-, hogy mindig előbb van a befoglalandó tárgy és ahhoz készül pászentosan a foglalat! Soha még véletlenül sem fordítva! Tehát ilyen nincs, hogy én most mindenesetre méretezek ide egy foglalatot, és vagy befér az a Dukas kép, vagy nem, még akkor mindig megvan a lehetőség, hogy odaszegecseljük! Ilyen nincsen! Itt nem arról van szó, hogy egy rendkívüli képzettséget igénylő feladat, amit hát ennek a témának kutatója nem tudhat az Akadémia elnöke, hanem arról van szó, hogy tényleg 5-7 éves gyerek szintjén azonnal megoldható probléma. Tehát ha nem fér bele egy kép, egy kő a foglalatba, akkor az azt jelenti, hogy másodlagos azon a helyen! Ez tehát nem vélekedés kérdése, hanem ténykérdés!

Két alapvető hibát lehet elkövetni mindenféle kutatási területen. Az egyik az, ha a feltételezésemet ténynek maszkirozom. A másik hiba, amikor én vélekedés kérdésként állítok be valamit, ami ténykérdés! A Magyar Szent Korona kutatási története tele van olyan állításokkal, amit az 50-100 évben csak kijelentő módban, jelen időben közölnék velünk, mintha ez tény lenne, közben pedig feltételezésről van szó, amit soha semmilyen ténnyel nem támasztottak alá! Nincs erre vonatkozó tény! A felső részt, ha leemelném az alsóról - csak gondolatban próbáljuk meg -, működhetne ez koronaként? Teljesen nyilvánvaló, hogy nem! Próbáljuk meg a fejünkre tenni, majd azután lóháton fellovagolni egy koronadombra és ott a 4 világtáj felé vágni. Mit csinálnék az első lépésen a lónak? Fel sem tudnánk a lóra ülni már leesne a fejünkről. Hogy képzelik el! Mindenképpen kell egy abroncs, ami alul összefogja. Na most nézzük, milyen bizonyítékok vannak arra, hogy ez az abroncs bármikor is más lett volna, mint jelenlegi? Hát semmilyen bizonyíték nincs rá! Mi csak így ismerjük ezt a koronát, hogy az abroncs összefogja, és ami nélkül nem működik koronaként. Semmilyen bizonyíték nincs rá, de áttétele sincs, hogy ez bármikor más lett volna, mint a jelenlegi. Ezeket a kérdéseket fel kell tenni! Ha egyáltalán szóba kerül az, hogy a Magyar Szent Koronán DUKAS MIHÁLY képe MÁSODLAGOS!

Folytatjuk!
Közreadta: Vaszkó Irén

Madizel

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Cipőipar Bt.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Bepillantás Endrőd régmúltjába

Tisztelt Olvasó!
Településünk régészeti jelentőségére szeretném felhívni a figyelmüket. A XIX. században felszínre került leletek sokasága után a 1970-es években végzett akadémiai terepbejárás egyértelműen bizonyította, hogy már az őskorban igen kedvelt terület volt (Endrőd és környéke), amelyről megannyi településnyom és régészeti tárgylelet ad biznyságot. Hadd idézzek két kiváló régészünk írásából, az ide vonatkozó kutatásaikról. Először a sajnós korán elhunyt régész-nő Nickolin Edit által írt „Bepillantás Endrőd régmúltjába”(régészeti kiállítás) szakvezetőjéből, majd pedig Árkus Péter régész-történész levéltári kutatásából.

1.) „Már a XIX. század végi és XX. század eleji újságokban, szakfolyóiratokban, múzeumi évkönyvekben is olvashatunk a község határában előkerült régészeti leletekről, de a terület legteljesebb, az írott forrásokat is megelőző településtörténetének megismerése az 1974-79 között végzett tervszerű terepbejáráshoz fűződik. Az MTA. szakemberei a felszíni gyűjtések eredményeképpen feltérképezték a még fellelhető ősi településnyomokat. Megfigyelték, hogy a határ északi részén kanyargó Holt-Berettyó mentén sok őskori lelőhely van, de a platókon Árpád-kori települések találhatók. A völgy déli pereme és a Hármaskörös völgye között egy széles sáv alacsony fekvésű és csaknem teljesen leletmentes. A Hármaskörös fiatal meanderei egy ősbibb széles völgyben kanyarognak, az Árpád-kori és középkori falvak ennek partjaihoz igazodtak. A Köröstől délre a lelőhelyek egy észak-déli ágrendszer rajzolnak ki. Ez az Öregszőlők környéki nagy lelőhely-csoportosulásba vezet. Az őskorban a késő bronzkortól lakottak, és igen nagy a szármata kori lelőhelyek száma.

Az Öregszőlőben Cserép Ernő tanyájánál Árkus Péter végzett ásatást. Itt a Körös kultúra gödrei kerültek elő, melyek leletei közül kiemelkednek a lábas edények, reliefdiszes töredékek, állatszobrocskák, idol- és oltárdarabok, valamint csontkarika.

Az Alföld első telepesei az ie. 6000 táján a Körös kultúra népe volt. Nevét fő elterjedési területéről, a Körösök vidékéről kapta. A csipett díszítésű kerámiával jellemezhető kultúra a nagy DK-Európai Körös-Starcevo kultúrkör része, ez közvetítette a Közel-Keleten az un. Termékeny félhold területén végbement neolitikus forradalom vívmányait vidékünkre is. Gyűjtögetés, halászat, vadászat mellett, földműveléssel, állattenyésztéssel is foglalkoztak, vagyis a zsákmányoló életmódról áttértek a termelő gazdálkodásra. Ez szükségessé tette, hogy hosszabb időre egy helyben lakjanak. Szerszámaikat is tökéletesítették, már csiszolt kőbaltákat készítettek. Folyók mellett hosszant elnyúló telepeken, paticsfalú házakban laktak, halottaikat a telepen zsugorított helyzetben temették el. Edényeiket pelyvával soványított agyagból készítették, felületüket gyakran díszítették ujjbenyomkodásokkal, körömcsípésekkel, bütykökkel, de találhatóak fekete illetve fehér festésű, valamint bíborbevonatos darabok is.

Az Alföld északi peremén még a Körös kultúra virágkorában, annak hatására alakult ki az Alföldi Vonaldiszes Kerámia (AVK) kultúrája, mely fokozatosan dél felé húzódva elfoglalta az egész Alföldet. Az AVK népcsoportok már nemcsak a folyópartokon telepedtek meg, hanem az azoktól távolabbi területeket is birtokba vették. Rövidebb ideig éltek egy helyen, hiszen juh- és kecsketartás helyett, szarvasmarha- és sertésenyész-

tésre tértek át, így sűrűbben kellett új legelő után nézniük. Elképzelhető, hogy vándorlásaik során földbemélyített, gödöröszerű, sátozott lakásokban éltek. Emlékanyaguk nagyrészt ezekből a gödrökből kerül elő, ezekbe temették el halottaikat is zsugorított helyzetben. Kerámiájukat különböző bonyolult, bekarcolt motívumokkal, esetenként festéssel díszítették. Isten-szobraik lapos, háromszögfejű idolkok. Eszközeik változatlanul köpengék, csontárok, simítók.

Az AVK-t a Szakálhádi kultúra népe követte az Alföld középső területén. Eredetüket még homály fedi, az eddig feltárt lelőhelyeik Közép- és DK-európai elemek keveredése figyelhető meg. Központi telepeiket, melyek a folyamatos egyhelyben lakás következtében idővel dombszerűen kiemelkedtek környezetükből, telkeknek nevezzük. Ezek körül kisebb egyrétegű lakóhelyet találunk. Többosztatú nagy családi házakban éltek, ahol már az egyszerű tűzhelyek nyomai is megfigyelhetők. Halottaikat zsugorított helyzetben a telep éppen nem lakott részén temették el. Edényeik gyakran egészen vékony falúak, fényezett felületűek, jellemző díszítésük a bekarcolt szalagminta, bonyolult meander motívum, gyakran sárga, piros festéssel. De számos tároló edényük is előkerült. Gabonájukat az arcos edényekben megjelenített istennő védelmére bízták. A tartós egy helyben élés a mezőgazdaság magasabb szintű művelését feltételezi és ezt a nagy úrtartalmú hombárok, az előkerült megszenesedett gabona magvak bizonyítják is.”

(Nickolin Edit régész)

2.) Levéltári források az Endrődön talált és múzeumba került leletekről (1875-1926)

„1875-ben Ujházi.Sándor endrődi „rk. Éneklész” régi érmetek adományozott a Gyulai Múzeumnak.

1876-ban Salacz Krisztina középkori leleteket ajándékozott a Gyulai Múzeumnak.

1877-ben az endrődi Anya-Körös medrében talált szarvas agancsot ajándékozott a Gyulai Múzeumnak Schiffer Endre.

1878-ban Gácsi János endrődi lakos szarvas agancsot adott a Gyulai Múzeumnak.

1879-ben Endrőd község elöljárósága a Simai-zug Anya-Körös medrében talált leletet juttatott el a Gyulai Múzeumba.

1885-ben Balla Mátyás endrődi tanító, az endrődi határhoz tartozó Peresi pusztán talált mammuth-csontot adott a Gyulai Múzeumnak.

1888-ban Steinbecker Gábor Endrődről származó bronzkardot adományozott a Nemzeti Múzeumnak.

1900-ban Ujházi Miklós endrődi kántortanító a Simai csárda közelében, a Körös partján mammuthcsontot talált, amit 1904-ben és esetleg 1908-ban Domonkos János a gyulai múzeumigazgató is megszemlélte.

1922-ben dr. Kiss Vilmos orvos őskori lelőhelyre bukkant Endrődön a Körös parton.

1925-ben Endrődön a Holt-Körös partján Krecsmarik Endre egy őskori lelőhelyre bukkant, melyről korábban arany ékszer is előkerült. Ez valószínűleg elveszett. Lehetséges, hogy ez az a lelőhely, ahol még ugyanebben az évben ásatást végzett Krecsmarik Endre vezetésével a Gyomai Pedagógiai Társaság.

Ugyanebben az évben Endrődön Vidosits Jenő kertjében a Körös szélén egy kővéső került elő.

1926-ban Endrődről több bizonytalan lelőhelyű magánygyűjtőtől származó lelet (bronzkori, népvándorlás kori) került a szegedi egyetemre.”

(Árkus Péter régész-történész)

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

1739 évi pestisjárvány Gyomán II. rész

A pestisben megholtak neveinek írásmódjánál is szembeötlő a korabeli társadalmi rend /hierarchia/ hangsúlyozása. Ugyanez nyomon követhető a ref. egyház lelkészei által 1741-től vezetett anyakönyvekben is /bár a halotti anyakönyvek un. „imádságos, énekszós, búcsúztatós” halottaink nevét a rektortanítók vezették, mivel felsorolt módon történt „szertartásokat” ők végezték/.

„Úr, Uram, Uram Ó Kegyelme, Nemzetes Úr, Ó Kegyelme” megszólítás csak az un. „honorációroknak” /nem nemesi származású, de értelmiségi foglalkozása révén a jobbágnál kedvezőbb helyzetben lévő személy; lelkipásztor, ügyvéd, orvos, mérnök, tanító, kántor, patikus stb./, a községi előjáróknak; bíró, törvénybíró, esküdtek, községgazda, székgazda/ a mézárszékek felügyelője/, illetve székbíró, halászkok bírāja, kertek gazdája, pusztagazda/ legelők, pásztorok felügyelője/, tizedesek/ a tizedek-kerületek felügyelői/, utca kapitányoknak járt, nemzeti úr meg csak nemes embernek. Asszonyaik neveit előbb felsoroltaknak sem tüntették fel –ti, lánykori nevüket-hanem csak „felesége” megjelöléssel emlékeztek meg róla, gyermekeknél pedig ; „fia, leánya, leánykája” keresztnév nélkül került beírásra. Jóllehet ez esetben nem is volt cél a nevek ismerete, csak éppen a fi-és nőnemen való halálozásának összesítése. Ki ne felejtsem, mert fontos a korabeli társadalomismeret-hoz, hogy tekintélyes telkesgazdáknak is „uram ókegyelme” megszólítás járt. Gyomán ez annál is inkább, mert törzsökös családjaink „szabadalmazott” /privilegiált/ jász-kun s hajdú telepekről is jöttek vissza ide, magukkal hozva a közösségi-egyenkénti nemesi öntudatot. Vajon hol születhettek a következőkben felsoroltak, akiket e szörnyű betegség a „Guga” /vagyis pestis/ itt Gyomán döntött a sírba? –„Nagy Péter maga” 58 esztendő, –„Högyei Pál Felesége” 56 esztendő, –„Szabó István maga” 60 esztendő, –„Behun Mihályné” 50 esztendő, –„Affra István maga” 60 esztendő, –„Csáki István maga” 66 esztendő, „Kenderisi János Felesége” 50 esztendő, –„Cziberev Mihálys” 70 esztendő, –„Nagy Ferencz” 50 esztendő, –„Morgó Bíró János maga” 50 esztendő, –„Kozák György felesége” 50 esztendő, –„Bendő Györgyné” 50 esztendő, –„Pap János maga” 50 esztendő, –„Boczonádi Nagy János maga” 66 esztendő, –„Bendő Márton maga” 60 esztendő, –„Szabó Gergély” 80 esztendő, –„Agoston Mihály Felesége” 56 esztendő, –„Kozák György maga” 70 esztendő, –„Józsa Lőrincz Felesége” 76 esztendő, –„Takács Mihály maga” 50 esztendő, –„Bárdos Mihály maga” 70 esztendő, –„Bódvai András maga” 50 esztendő, –„Szabó György maga” 60 esztendő, –„Izsó István maga” 55 esztendő,

–„Öreg Juhász Péter maga” 70 esztendő, –„Öreg Füsüs István 88 esztendő, –„Öreg Szilágyi Ferentz” 80 esztendő. 1650-1680 között születhettek éppen Gyomán is, mert okleveles adat szerint 1685-ben Solymossy Boldizsár gyomai ref. prédikátor alamizsnát kér a túriaktól, tehát éltek itt ahogy lehetett. /no meg panaszt tettek a gyulai bégnél, hogy Thököly Imre kuruc lovasai kegyetlenül megsarcolták az amúgy is szegény gyomai jobbágyokat/.

Hová temethették el 505 lélek /fel-nőtt-gyermek vegyesen/ földi maradványait? Valószínűleg javarészt kisebb-nagyobb tömegsírba, korabeli szokásoknak megfelelően. Egyedül a ref. templomtól ÉNY-NY –ra lévő hajdani kastélykert, valamint a gimnázium és szakközépiskola területén volt legrégebbi temető jöhet szóba, mert a Mata kert elején volt temető /mai Gyóni G. u. eleje- Lehel u.- Bajcsy-Zs.u.-tól D-re /1762-ben lett megnyitva –erről okmány van- s aztán ettől Ny-ra terjedt tovább a mai Öreg temetővel bezárólag.

Feltételezhetjük, hogy több család ekkor kipusztult s azért nem találkozhatunk nevükkel későbbi összeírásokban, vagy létszámban annyira meggyengültek, hogy többé nem tudtak talpra állani. „Névsorba” szedve rendelkezésre álló neveket ellenőrizhetjük Gyomán még ma is élő vagy kihalt, elszármazott családok létezését, eltűnését.

Almási János Leánya, Ágostonné Leánya, Affra István maga, Affra István fia, Affra István Fia, Ádám János Felesége, Ágoston Mihály Felesége, Ádám János Leánya, Balog István Leánya, Balog István Fija, Bódor János Fija, Bárdos Mihály egyetlen Fija, Bagdi András Leánya, Balog György Fija, Bendő János Fija, Bondár Sámuel Felesége, Behun Mihályné, Morgó Bíró Gergély, Benda János Feija, Bondár Sámuel Leánya, Boczonádi János Leánya, Bene György Fija, Bihari János, Botzonádi Nagy János Fia, Morgó Bíró János maga, Boczonádi Nagy János maga, Boda István Fia, Bódvai György maga, Bagolly István Felesége, Bódvai andrás maga, Csökönyi Ferencz Fia, Cser István Leánya, Csiri János Leánya, Csereklei János Fia, Csáki István maga, Czibere Mihály, Csák János Fia, Csapó János Felesége, Cselei János Leánya, Csapó György felesége, Dücső Györgyné, Dicső Ferencz Fia, Dicső Györgyné Leánya, Ember János maga, Ember János Felesége, Erdős Ferencz, Erdős István Leánya, Fejér Pál Fia, Fejér Pál Leánya, Fejér Pál Felesége, Fejér János Leánya, Fösüs Istvány Mihály névű Fia, Fekete György Leánya, Forti Nagy István Leánya, Fösüs Mihály Leánya, Fekete István Leánya és Fia, Fösüs István Felesége, Fösüs István Fia, Faragó Mihály Felesége, Fösüs István maga, Füleli István Szolgálla, Öreg Fösüs István 88 esztendő, Gujás János Fia, Gulyás István Fia, Gujás János maga, Garai Já-

nos két fija, Gulyás Mihály fia, Gujás Mihály felesége, Gujás Mártony Leánya mindkettő, Garai János szolgája, Gujás Mártony maga, Gujás János két fija, Garay Mártony Leánya, Hanka andrás Fia, Högye andrás Leánya, másik lánya, Hanka andrás Leánya, Högye Pál Felesége, Hanka András másik Fija, Horváth Miklós maga, Högye andrás felesége, Házi István Fia, Hanka Márton Fia, mégegy Fia, Högye András Leánya, Izsó András Fia, Jeges Istvánné Leánya, Izsó István leánya, Józsa János Leánya, Józsa István fia, Izsó István fia, mégegy leánya, mégegy fia, Irházi Ferencznek leánya, Juhász István leánya, Józsa István Leánya, Icsa István szolgája, Józsa János ridegje, Jegesi Istvánné Leánya, Jeges János felesége, Irázi Ferencz, Juhász Gergély, Icsa János fija, Jegesi István maga, Józsa János fija, leánya, Icsa andrás fia, Juhász Péter fia, Jeges János fia, Józsa Lőrincz felesége, Juhász Ferencz, Józsa János leánykája, Icsa István fia, az egész Juhász, Izsó István családjá, Kis János fia, három, maga s felesége, Kis György maga, Szakál Kis János maga, Kovács István fia, Kovács György leánya, Kovács József leánya, Körösi András fia, majd maga, lánya, Kós András, Király János leánya, Kenderisi János felesége, Kis Füsüs István felesége, Kozák István maga, Kozák György maga, Korsós János, Lánárt János fia, leánya, Leleszi István László, Mihály, István fia, Lippai György felesége, fia, mégegy fia, Mező Ferencz maga, felesége, Molnár Miály, Micskei János maga, Mata István leánya, Nemes Mihály Nagy Péter, Nagy andrás fia, felesége, két lány, két fia, Nagy János maga, felesége, fia, lánya, Nyilas Mihály felesége, Nagy Péter hétagú családja, Boczonádi Nagy János tíz tagú családja, Nyilas Gergély családja, Oláh Péter nyolc tagú családja, Ramos Péter hat tagú családja, Pap György családja, Pólus Péter családja, Ramos Zsigmond családja, Solymossi István családja, Sallai András családja, Rác Miklós családja, Salánki Mihály családja, Katona Szabó János nyolc tagú családja, Szabó János tíz tagú családja, Szabó István és Mihály egyenként nyolc tagú családja, Szabó Ferencz és György hat-hat tagú családja, Szabó Gergely családjából négyen, Szabó András heted magával, Debreczeni Szabó István, Szücs István, Szatmári Sámuel ötöd magával, Szilágyi György, Szilva Mihály heted magával, Szilágyi Ferenc leánya, Szappanos Mihály nyolcad magával, Szakál Ferenc, Török István családostul, Tóth György nyolcad magával, Tóth Mátyás és családja ugyszinte, Tót Ferencz szinte, Tót Pál heted magával, Tót Lukács nyolcad magával, Tót Mihály és János családostul, Takó András heted magával, Takács Mihály tized magával, V. Varga András és családja, Vidó János családostul, Varga György családostul, Zoványi György tíz tagú családja.

Cs. Szabó István

VEGYI ANYAGOK A MINDENNAPJAINKBAN

Európában több mint 100 ezer különböző, ember által előállított vegyi anyag van forgalomban. Szervezetünk nap mint nap több tízezer ilyen vegyülettel érintkezünk.

Erről a töméredek mesterséges anyagáról vajmi keveset tudunk. Még arról a 2500 vegyi anyagról sincs elegendő egészségügyi és környezeti adat, amelyet tömeges méretekben állítanak elő a vegyi anyag-gyárak.

A tömeges mennyiségben használt vegyi anyagokról:

Az Európai Bizottság által felállított Európai Kémiai Bizottság 1998-ban kijelentette, hogy a tömeges méretekben használt kémiai anyagok 80%-áról sosem volt kivizsgálva, hogy az emberekre nézve rákkeltő hatásúak-e, illetve okoznak-e károsodást a szaporodásban, vagy az utódokban,

-85%-ukról nincs semmiféle adat, hogy felhalmozódtak-e a természetben vagy a táplálkozási láncban,

-70%-ukról nem ismert, hogy a környezetben miként bomlanak le.

Az emberek szervezetében több száz mesterségesen előállított vegyi anyag található. Az emberi vérben található például poliklórozott bifenilek /PCB-k/, melyek nehezen, vagy egyáltalán nem bomlanak le és hosszabb időn át halmozódnak az emberi szervezetben. Ezeket az anyagokat az anyák már a terhesség vagy a szoptatás időszakában továbbadják gyerekeiknek. Zavart okozhatnak az emberek és az állatok hormonháztartásában és a szaporodási képességeket is károsan befolyásolhatják.

Egyes üdítőitalokban fordul elő:

E 951 Aszpartám: Két, szintetikus úton előállított aminosavból álló édesítőszer. Elsősorban a fenilketonúriában (veszületett anyagcsere betegség) szenvedőknél okoz gondot. Érzékeny embereknek fejfájást, kábultságot, emlékezetkiesést, látászavarokat, hiperaktivitást, rosszulletet és allergiás reakciókat figyeltek meg.

E 952 Ciklamát: Mesterséges édesítőszer, az USA-ban tiltott. Szacharinnal ke-

verve van forgalomban. A ciklamát beke-
rülhet a méhlepénybe és az anyatejbe. A bélfloóra ciklohexil-aminná alakítja át, ami - az állatkísérletek szerint - károsítja a herét és aspermiomat. Az állatkísérletek - nagy adagokban történő alkalmazása esetén - hólyagdaganatokat jeleztek.

Egyes műanyagtermékekben fordul elő:

PVC: A nagy mennyiségben használtak közül a legkárosabb ismert műanyag. Gyártása, felhasználása és lebomlása során végig mérgező klórtartalmú anyagok, veszélyes hulladékok képződnek. A PVC elégetése miatt az utóbbi években tömegesen kerültek a környezetbe a dioxinok, melyek a Földön ismert legveszélyesebb anyagok közé tartoznak. A PVC gyártása és felhasználása során keletkező anyagok a savas esők kialakulásához is hozzájárulnak.

Ftalátok (PVC lágyítószer): Számos ftalátról, melyekkel PVC termékekben találkozhatunk, bebizonyosodott, hogy rákkeltő hatásúak. Veszélyességük miatt tilos egyes ftalátok felhasználása 3 évesnél fiatalabb gyermekek számára készülő gyermekjátékokban.

Egyes növényvédőszerekben fordul elő:

Kaptán: Általános kerti gombaölőszer, például szőlőre, eperre. Számos hazai és külföldi cég árulja Magyarországon (Bayer, Budapesti Vegyi Művek). Az Amerikai Egyesült Államok Környezetvédelmi hivatala az EPA, szerint erősen mutagén (DNS módosító), teratogén (utódokban kárt okozó), és az ember számára valószínűleg rákkeltő.

Egyes samponokban fordul elő:

Sodium polynaphthalene sulfonate: lenyelve mérge, esetleges szemirritáló, lebomlási termékei között lehetnek veszélyes anyagok.

DMDM Hydantoin: Allergiát okoz, formaldehid-forrás, melynek hatásai pél-

dául fejfájás és depresszió, fájdalomérzés, és asztma, továbbá gyengíti az immunrendszert és rákot is okozhat.

Sodium Laureth Sulphate (SLES) Enyhén irritáló hatású. Rákkeltő anyagokká bomlik le. PEG-12 (hajtömegnövelő összetevő): károsítja az immunrendszert, esetleg rákkeltő.

Egyes kozmetikumokban fordul elő:

MDGN: Mérgező, bőrrel érintkezve allergiát okoz, rákkeltő anyagok képződését okozza.

DMDM HYDANTOIN: Mérgező, bőrrel érintkezve allergiát okoz, rákkeltő anyagok képződését okozza.

Cocamidopropyl betaine: A „természetes termékek” gyakori összetevője, allergiát okozhat.

SLES: A „természetes termékek” gyakori összetevője, allergiát okozhat.

Triclosan: A triclosan szintetikus alapú tartósítószer, amelyet baktérium és gombaölő hatása miatt a kozmetika számos szereiben, ill. fogkrémekben, szappanban és lábpolóokban is megtalálható. Viszont allergiát okozhat és káros az egészségre. Mérgező anilint „állít elő” amely a bőrön és a nyálkahártyán keresztül felszívódik a szervezetbe, majd ott szétterjed. A bőr természetes savvédőköpenyét támadja meg és károsítja a májat. Ha egy fogkrém triclosan tartalmaz, a szájhigiénia veszélyessé válhat. Lenyeléskor még az emésztéshez fontos bélbaktériumokat is károsíthatja. A triclosant az Európai Unió a környezetszennyező anyagok kategóriájába sorolja. Biológiai-
lag nehezen bomlik le, mérgező az élővízek és a halak számára. Ha a triclosan bekerül a folyókba, UV-sugárzás hatására dioxinok keletkezhetnek belőle. A triclosan rendkívül káros a vízben megtalálható organizmusokra és maradandó károkat okozhat a folyóvízekben.

Forrás: EU-Integráció Környezetpolitika és környezetvédelem 2004. januári Hírlevele.

Közreadta: Dr. Giricz Katalin

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, ker-
ti sütők építését határidőre, kifogástalan
minőségben vállalom! Megrendelés alap-
ján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefón, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

Gyalog indult el Strasbourgba egy asszony Gyergyószentmiklósról. Forró Edit templomi áldással, harangozással, tucatnyi kíséreléssel kezdte meg gyalogos útját február 10-én. Útjával az Európai Nemzetközi Emberjogi Bíróság figyelmét kívánja az erdélyi magyarság sorsára irányítani. A hatalmas távolság és a mostoha időjárás sem riasztotta vissza. A tarisznyájába pár szem narancs, magyar-román nyelvű Biblia, Erdély térképe, egy vastkos füzet, amelybe a Hágának üzeni akarók írhatnak majd útja során. Egy kis kopjafa, takaró, kevés víz, fájdalomcsillapító, valamint Wass Albert Hagyaték című könyve „annak bizonyítékául, hogy nem a fegyver, hanem a magyar szó és Isten ígéje az, ami győz mindennekefelett”.

Romániai árva gyermekek nemzetközi örökbe fogadása ügyében csak bíróság dönthet, így kívánták visszaszorítani a törvénytelen örökbe fogadást és a gyermekkereskedelmet. Ezért nagy belpolitikai vihart kavart amikor kiderült, hogy neves külföldi és hazai politikusok azért jártak közben, hogy az állami gondozott romániai gyermekek külföldi szülőkhöz kerülhessenek.

Arad Nyugati Ipari Zónájának eddigi legnagyobb beruházója a japán Yazaki Component Technology a tervek szerint 30 millió Eurót fordít az Aradon megépülő gyárára, amelyben 500 munkahelyen 2005-től elektromos gépkocsi-berendezéseket, kábeleket gyártanak a Ford, a Toyota, és a Porche részére.

Újabb együttműködési megállapodás körvonalazódik a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) és a román kormánypárt között. Az ideai protokollum aláírását nagyban befolyásolja az aradi Szabadság-szobor felállításának és a kolozsvári magyar egyetemi karok ügyének rendezése.

Kovács Miklós a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke levelet írt Medgyessy Péter miniszterelnöknek. Leveleiben kiemelte: egyetért az RMDSZ elnökének azzal a gondolatával, amely szerint „nem lehet határon túli hűbéréseket nevelni magunknak, és hol egyiknek, hol másiknak osztani birtokot, attól függően, hogy ki tud hűségesebben bologatni”. A KMKSZ elnöke utal arra, hogy válságba jutott a magyar kormány illetékeseinek kapcsolata a szövetséggel.

ADY

(Halálának 25. évfordulójára, 1944. január 14)

Írta: Márton Gábor

Halott voltál mire születtem.
Hited zászlagját megtépázták.
Harcos, győztes, büszke seregged
a szolgaságba taszították.

Vonz a dalod. /Ellen nem állhat
Odyszeusz a szirén-dalnak./
Tévelygő, kóválygő merészek,
kiket dalaid hozzád csalnak.

Prométheusztested csipkedték
éhes, visongó vércse-népek.
Szíved-lelked-agyadba turtak
undorító, förtelmes FÉRGEK.

A vérünkkel együtt szétáradsz
agyba, szívbe, vesébe, májba.
Ki nem írthat belőlünk semmi.
Ellened már minden hiába.

Beletörték förtelmes fogak
gyémántkemény bús-életedbe;
nem ártott meg idő, sem átok,
a tűz lobog lélek-versedben.

Megyünk utánad, Akaratlan
lépked feléd nyűgbevert lábunk.
A Holnapban, az új Tavaszban
fiatalok mind Reád várunk.

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS
KINCS AZ ÉLETED KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY
2003 évre vonatkozóan

I. Számviteli beszámoló (adatok Ft-ban)

NYITÓ PÉNZKÉSZLET	41.324
Bevételek:	
1. Önkormányzati támogatás	20.000
2. Pályázat útján nyert pénzüsszeg	15.000
3. Adományok, szponzori támogatás	89.200
4. Más alapítványi támogatás	—
5. APEH 1 %	—
6. Kamat bevétel	2.028
BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	167.552
Kiadások:	
1. Személyi jellegű	—
2. Anyag jellegű	
-anyag	49.138
szolgáltatás	59.352
KIADÁSOK ÖSSZESEN:	108.490
ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET:	59.062

A fenti pénzügyi táblázat kiadási adataiból feltétlenül nevesíteni illik, az anyag és szolgáltatás soron szereplő összegeket. Az anyag soron a ki-rándulásokhoz kapcsolódó ebéd, fagyalt, valamint az ünnepségek alkal-mával vásárolt édesség szerepel. A szolgáltatás soron az utazások költségei, a belépőjegyek költségei kerültek összesítésre, valamint a fel-számított bankköltség (6.150 Ft)és a fotóköltség.

II. Költségvetési támogatás:

2003 évben: nem volt.

III. Vagyon felhasználással kapcsolatos számadás:

Az Alapítvány vagyona PÉNZ formában testesül meg. Az alapítói va-gyon 40.000 Ft, amit 2002-ben 5 természetes személy adományozott.

Az éves pénzügyi beszámoló kiadási adatai mind az Alapítvány célki-tűzésének az alapítói akaratnak megfelelően a városban fogyatékkal élő, és a Gondozási Központhoz valamilyen formában kötődő személyek érdeké-ben kerültek felhasználásra.

IV. Célszerű juttatások:

A pályázati pénzek a VII. pontban megjelölt célokra kerültek felhasz-nálásra.

V. Központi költségvetési szervtől, állami pénzalapból, helyi ön-kormányzattól, kisebbségi önkormányzattól kapott támogatás:

HELYI ÖNKORMÁNYZAT	20.000
BÉKÉS MEGYE SZOCIÁLIS KÖZALAPÍTVÁNY:	15.000
ÖSSZESEN:	35.000

VI. Az alapítvány vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások ér-téke, összege:

Az Alapítvány kurátorai önkéntesen vállalták a feladatot, és munkájuk-ért sem természetbeni, sem pénzbeni juttatásban nem részesülnek.

VII. Közhasznú tevékenységről rövid tartalmi beszámoló:

Az Alapítvány kurátorai az alapítók által megfogalmazott célok érde-kében teszik dolgukat, amely ekképpen került megfogalmazásra:

A Gyomaendrődön fogyatékossgal élő emberek életminőségének javítása, szociális intézmény e témájú működéséhez való hozzájárulás, -az ott lévő gyermekek, felnőttek tanulási, játékos, foglalkoztatási feltételei-nek javítása- és mindazon támogató szolgálatok kialakításának segítése, amely a fogyatékos személyek ellátásának integrációját a meglévő szociá-lis, család-gyermekvédelmi hálózatba segíti, ezzel is elősegítve a közösségi programokban való részvétel lehetőségeit.

Gyomaendröd, 2004. február 10.

Dr. Jánosik Bertalanné sk. Császárné Gyuricza Éva sk.
Kuratórium elnöke alapító

Fenti beszámolót jóváhagyta: 2004. február 10-i kuratóriumi ülés,
melyen az alapítók is részt vettek.

Evangélikus Oldal

Nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg, hanem drága véren, a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak a vérén.

Péter első levele 1 rész 18-19. vers

Kedves Olvasó!

Mire ez a kiadvány a kezébe kerül, elkezdődik a böjt időszaka, mely húsvét ünnepére készít fel minden keresztényt. Sokan testi értelemben is átélnek a böjtot, ami ősi és protestáns körökben is előforduló szokás, azonban a lelki készülődésre esik az evangélikus egyházban a hangsúly. Ebben a készülődésben a fenti igeszakasz alapján egy kép, egy állat képe legyen a segítségünkre. A Bárány.

A bárány nagy szerepet játszott Izrael népének mindennapi és istentiszteleti életében egyaránt. Ez az első állat, melyet a Biblia említ, egyben talán ezt említi leggyakrabban, kb. 500-szor. A nép megélhetésének egyik fő forrása volt, s az áldozati állatok között is a leggyakoribb. Érthető tehát, hogy a Szentírás hasonlataiban és példázataiban is sokszor szerepel. Fehér gyapja miatt már az Ószövetség is sokszor használja a lélek tisztaságának jelképeként. Igénkben Péter apostol Jézust hibátlan és szeplőtelen báránynak nevezi, kiemelve, hogy áldozatának nagysága éppen ebben a tisztaságban, büntelenségben rejlik.

Mindez persze semmit sem jelent annak, aki azt gondolja, hogy a büntelenség csak akarat kérdése, neki nincs szüksége sem Krisztusra, sem arra az áldozatra, melyet ő minden emberért hozott. Aki soha nem küzdött meg a saját tehetetlenségével, soha nem szembesült ítéletre és ugyanakkor szánalomra méltó emberi voltával, aki azt gondolja, képes ellenállni minden kísértésnek a maga erejéből, az nem tudja mit jelent: Krisztus valóban ártatlan bárány.

Mert ő képes volt. Képes volt a pusztában 40 nap után is nemet mondani a kísértőnek, nemet hatalomra, kenyérre. Pedig akkor olyan volt, mint bármelyikünk. Emberi testben élte végig mindezt. Neki sem volt könnyű. Ő is a bűnözés lehetőségével jött a világra. Neki is meg kellett harcolnia a maga harcát. De ő győzött. Ezt nem csak a tanítványai látták így, akikre még rá lehetne fogni, hogy iránta érzett szeretetük láttatta velük tökéletesnek Jézus alakját, hanem így látták az ellenségei is. Jézus nekik fel merte tenni a kérdést: „Ki vádol engem közületek bűnnel?”

A bárányról tudjuk, hogy nem tud támadni, sem pedig nem tudja ellenségeivel szemben megvédeni magát. Ezért volt minden időben a türelem jelképe. Ézsaiás próféta mikor a szenvedő Messiás képét rajzolja meg, a bárányhoz hasonlítja őt. Az Újszövetségben pedig Keresztelő János szájából hangzik a biznyságtétel: Íme, az Isten Báránya. Mint Jézus büntelenségének, úgy a türelmének is van minősítő vonása. Ézsaiás így kezdi: Kínozták. Amit tehát Jézus türellemmel elhordozott az nem valamiféle természeti csapás volt, nem Istentől jövő megpróbáltatás okozta, hanem emberek által okozott kín. Fájdalmai nem betegség miatt voltak, hanem emberi gonoszság miatt. Az olyan fájdalom, amit emberek okoznak mindig nehezebben hordozható türellemmel, mint a természeti csapás, vagy a betegség gyötrelme. A megkínzott embernek látnia kell, tudnia, hogy a fájdalmát a másik ember okozta, talán az, akiben eddig bízott, aki a legközelebb állt hozzá, s ezért a kín csak fokozódik.

Aki csak egy kicsit is ismeri a szenvedéstörténetet, az tudja, hogy tényleg így volt. Olyan védtelen volt Jézus ellenségei közepette, mint a bárány a farkasok között, de olyan szelíd, hallgatag, türelmes is. Csodálatos volt Jézus a tanításában, hatalmas a csodáiban, de a legnagyobb mégis a türelme, ahogyan állja a kínzást. Pilátus így mutatott rá a megkorbácsolt Jézusra: Íme, az ember! Mi Keresztelő

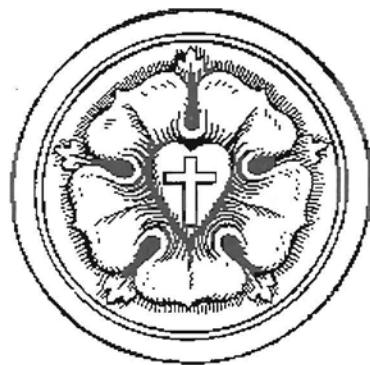
Jánossal és Péter apostollal együtt így: Íme az Isten báránya, aki elhordozza a világ bűnét.

A bárány Jézus engesztelő áldozatának jelképe is. Az első áldozati állat a Bibliában. Ezt tette az áldozati oltárra Ábel. Azóta mikor az embereket utolérték a bűnök, mindig bárány vére ömlött az oltárra. Bárány halt meg a bűnös ember helyett. Izsák helyett is bárány halt meg, az Egyiptomból történt kivonuláskor is bárányok vére óvta meg a népet. Isten kegyelme tehát nem a büntetés elengedése, hanem éppen annak végrehajtása, csakhogy a büntetést nem azon hajtja végre, aki megérdemelné, az emberen, hanem az ártatlan bárányon.

Krisztus Isten báránya. Ez azt is jelenti, hogy a keresztfa oltarán nem az ember áldozik Isten kiengeszteléséért, hanem ezt az áldozatot maga a megsértett Isten mutatja be a saját kiengeszteléséért. Ezt a helyettes elégtételt a saját Fián hajtja végre. Krisztus, az ártatlan bárány halt meg a bűnös ember helyett, s ezt báránytürellemmel teszi.

Hogy Krisztus Isten báránya, ez azt is jelenti, hogy biztosak lehetünk afelől, hogy ez az áldozat végérvényesen elég Istennek. Ezt ő maga készítette és mutatta be. Tehát biztos lehetek benne ő megmenetett, maga halt meg helyettem, nekem nem kell bűneim miatt örökre meghalnom. S ezt a kegyelmet az egész világnak nyújtja. Az egész világ bűnét vette magára, mindezekért szerzett elégtételt. Nincs tehát senki, aki joggal mondhatná: rám ez nem vonatkozik, számomra nincs bocsánat. Ebben benne van mindenki. S mindez Isten örök terve, az övé, aki Atyaként tart számon minket. Nincs nagyobb szeretet az övénél, nincs nagyobb áldozat és ajándék annál, amit ő adott. Mi nem tehetünk mást, mint elfogadjhatjuk ezt az ajándékot, hálaival telve, dicsérve őt örökre ezért a kegyelemért.

Horváth Anikó evangélikus lelkész

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel.

(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtök 15 órai kezdettel

Sorozatunk: A Tízparancsolat

(A téli időszakban a havazás beálltával, hóolvadásig szünetel ez az alkalom.)

Konfirmációi előkészítő

Általános iskola 7-8. osztály:

csütörtökön 16.30 órakor

15-17 éveseknek:

kedden 14.30 órakor

Hivatali elérhetőség:

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

Játékos Sportvetélkedő keretében rendezték meg Békéscsabán a diákolimpia megyei elődöntőjét, ahol különböző jellegű gyakorlatot kellett teljesíteni: pókjárás, rákjárás, labdás ügyességi gyakorlatok, és változatos akadálypályák. A Rózsanehegyi Kálmán Általános Iskola versenyzői január 29-én 5 db I. és 4 db II. helyezést értek el, ezzel a csapat az I. helyen végzett és bejutott a megyei döntőbe.

DIÁKSPORT

Békésen került sor a megyei döntőre február 5-én. Nyolc körzeti győztes mérte össze erejét. A jól felkészült csapatunk a bronzérmert szerezte meg, végig versenyben maradván a továbbjutást jelentő első két helyért, 42 pontot teljesítettek.

Csapattagok: Balázs Tímea, Barna Nikolett, Burai Ildikó, Szakálos Edina, Kurucz Éva, Vári Katalin, Vári Viktória, Szilágyi Melinda, Tokai Kinga, Pintér Nikolett, Dávid Imre, Dávid Benjamin, Kurucz Zsolt, Balog István, Demeter József, Kovács Kolos, Balázs Gergő, Bukovszky Péter, Barna Tamás, Burai Attila.

Vaszkán Gábor testnevelő tanár

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

MONDÓKA

Tüzet vittem, elejtettem,
tűzbe majdnem beleestem,
tűzes volt a lapátom is,
meggyulladt a kabátom is.
Tűz! Tűz! Tűz! Ne játssz vele, lásd, hogy tűz!

Kutat ástam, kutam ástam,
kút vízébe beleláltam,
kútban békát nem találtam,
miért mondd, hogy ott láttam?
Kút! Kút! Kút! Jaj, de tiszta ez a kút!

Vízől mertem, vizet mertem,
vízről én is vizes lettem.
Mert a vízbe beleestem,
vízre többé nem mehettem.
Víz! Víz! Víz! Jaj, de hideg a mély víz!

Hídon jártam, hídon álltam,
onnan másik hidat láttam,
az én hidam hajlott, ringott,
a másik híd alig ingott.
Híd! Híd! Híd! Jaj, de karcsú a két híd!

Útra mentem, utas lettem,
erdőm útját én nem leltem,
útról útra tekeregtem,
s a jó utat mégsem leltem.
Ut! Ut! Ut! Hova kanyarog az út?

Varga Katalin

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásokkal kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása.

Adószám: 18380761-1-04.

Városunk Nagyjaért Közhasznú Alapítvány, célja az endrődiek emlékét megőrizni.

Adószám: 18382615-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.

Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása.

Adószám: 18384215-1-04

Templárius Alapítvány: A „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” akciónkat minden évben szeretnénk megrendezni

Adószámunk: 18856617-1-17

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, Gyomaendrői Ki, kicsoda? megjelenítése.

Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása.

Adószám: 18372276-2-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.

Adószám: 18371608-1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.

Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása.

Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása.

Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.

Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása.

Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése.

Adószám: 18380558-1-04

Gyomaendrői Idősekért Alapítvány, célja a Városi Gondozási Központban élők, valamint a klubtagok és más időskorú lakosok segítése.

Adószám: 18380242-1-04

Jézus mondta: amit a legkisebbek egyikének tesztek, nekem teszitek.

Kedves Hölgyem! Tisztelt Uram!

Adni, másoknak segíteni jó. Pénztárcánkból azonban többnyire csak a megélhetésre futja.

A magyar adórendszer lehetővé teszi a jótékonykodást azok számára is, akik ezt különben nem engedhetnék meg maguknak.

Adójából elkülönítenek két kicsi részt (kétszer 1%-ot): ezek sorsáról **Ön dönt**. Az egyik részt egy arra érdemes társadalmi szervezetnek (pl. a fent felsorolt egyesület, alapítvány egyikének) juttathatja. A másik részt pedig rábízzuk valamelyik egyházra, köztük a Magyar Katolikus Egyházra.

Egyházunk mindig élen járt a rászorulókat támogatásában. Intézményeinkben gondozásra szoruló idős, beteg embereket, fogyatékos vagy árva gyermekeket látunk el. Részt vállalunk az egészségügyi ellátásban. Segítünk szenvedélybetegeken, egyedülálló anyákon, hajléktalanokon, éhezőkön, börtönbüntetésüket töltő rabokon, hátrányos helyzetű kisebbségek tagjain. Iskoláink, óvodáink a legkeresettebb oktatási intézmények közé tartoznak, diákjaink kitűnő eredménnyel állják meg a helyüket a felsőbb iskolákban ugyanúgy, mint az életben. Lelki támaszt nyújtunk az embereknek, megadva nekik azt, amire a legnagyobb szükségük van: a felebaráti szeretetet.

Az elmúlt évben nagyon sok jószándékú ember bizta adóforintjainak egyik 1%-át a Katolikus Egyházra. Köszönjük mindenkinek, aki ilyen megfontoltan és jószívűen döntött!

Kérjük, rendelkezzen idén is adója 1%-áról a Magyar Katolikus Egyház javára!

Legyen Ön is jötevő, hogy jól érezze magát a világban!

Ne feledje: **ismét úgy tehet jót, hogy egy fillérjébe sem kerül!**

A rászorulókat nem tudják megköszönni az Ön segítségét. Az ő nevükben köszönöm támogatását!

Dr. Seregély István egri érsek,
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke

Magyar Katolikus Egyház
technikai száma: 0011

Fiatalokról fiataloknak

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy ifjúság

Itt van március eleje. Ez a hónap sokak számára nem jelent semmit, csak egy újabbat a hónapok közül. De mégis, az év ezen szakasza sok általános- és középiskolás diáknak nagy töréspontot jelent. Lassan be kell adni a felvételi lapot, mely a jövőnket határozza meg.

Hála az égnek, hogy ezen én már rég túl vagyok; és nem kell izgulnom azon, hogy hol folytatom a tanulmányaimat. Nálam már más az izgalom tárgya. Csoporttársaimmal szinte mindennap elgondolkozunk azon, hogy vajon el bírjuk-e végezni eme nehéz iskolát, és utána hol tudunk majd elhelyezkedni a diplománkkal. A főiskolát pedig még csak szeptemberben kezdjük. Mire gondolhatnak most a végzősök?

Nagyon érdekes. Emlékszem, amikor elkezdtem a nyolcadik osztályt, minden tanár azzal ijesztgetett minket, hogy jövőre kikerülünk a NAGYBETŰS életbe (már aki nem bukik meg). És lám szinte mindannyian az általánosból valamilyen középiskolába mentünk; nem is volt ez olyan nehéz:-). Ez lenne az a bizonyos NAGYBETŰS élet, hát nem tudom, igaz sok gyermek - főleg az, aki kollégista - gondolja így. Én is megéltem ezt. Voltam középiskolás és kollégista is. A beiratkozás után „igen sok teher nehezedett a vállamra”. Tanulnom kellett, beosztanom a zsebpénzt, amit a hétre kaptam, de a legnagyobb az az volt, hogy ha hétvégén elengednek valamire, akár a diszkóba, akkor hova is menjünk a barátokkal. Azt gondoltuk, hogy szüleink nem tudnak semmiről, pedig a gondos szemük akkor is figyelt minket; igaz néha-néha becsukták.

Ezzel telt el ez a pár szép év, mikor is „végre” végzősök lettünk. Oh, jötték a kérdések mindenfelől: hová mész továbbtanulni? Mit akarsz csinálni majd? és még sorolhatnám. Juj de féltünk, hogy márciusban már tudnunk kell a választ. És még ott az érettségi. Mi lesz, ha nem sikerül?

De most még maradunk a márciusnál. Sokunknak még az a bizonyos lap kitöltése is gondot jelent. Vannak olyan ismerőseim, akik emiatt nem jutottak be valamelyik felsőoktatási intézménybe, pedig szín ötösek voltak.

Most így visszagondolva a dolgokra nekem innen kezdődött a NAGYBETŰS élet. A felsőoktatási szabályzatot elolvasni, és aztán jól kitölteni a jelentkezési lapot, nos ez nem csak rajtuk, de sok esetben szüleinken is kifog. És, ha nem sikerül, akkor máris ugrik egy évünk.

Legyünk optimisták. Minden jó, idejében feladjuk, elmegyünk felvételizni, és itt a május. Kezdődik az érettségi is, és ha tudunk, akkor már ott van a „fél diploma” a kezünkben.

Még mindig nem lélegezhetünk fel. A reménység időszaka köszönt reánk. Vajon meg lesz-e a pont ahhoz hogy felvegyenek?

És július végén megtudjuk, hogy részei leszünk-e az egyetemisták vagy főiskolások nagyszerű életének.

Fellélegezhetünk, pedig még csak most csöppentünk bele az élet sűrűjébe. Ez az amit vártunk: szabadság, a szülő nem szól bele, hogy mit csináljunk. Van benne valami, hiszen ki nem mondta kisgyermekként, hogy de jó lenne felnőttnek lenni. Nekik mindent szabad. Most már úgy érzem, hogy inkább lennék még kicsi, mert innentől már igen nagy felelősség hárul rám.

Várfi Péter

A következő interjú Domokos László Országgyűlési képviselő úr fogadó óráján (2004. február 12.) készült a Gyomaendrődi Városi Könyvtárban. A beszélgetést vezette Rafael Tibor, a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégiumi rádiójának – a „Stúdió-C”-nek riportere. A beszélgetés rövidített változatát lejegyezte Ungvályi János.

Diákinterjú Domokos László Országgyűlési Képviselővel

Hogyan értékeli a 2003-as esztendőt gazdaságilag és politikailag egyaránt?

Először is köszönöm a kollégiumi rádió megkeresését. Kérdésedre válaszolva január 7. óta tudjuk, hogy az elmúlt évi gazdasági adatok rosszul alakultak: ha egyszerűen akarom megfogalmazni azt is, mondhatom, hogy a 10 milliós lakosra vetítve 220-ezer Ft-ot hitelt vett fel az állam, azaz 2. 200 Milliard Ft-ot. Az országból sok befektető ment el és ezek a tények aggodalomra adnak okot. A Draskovics-csomag, pedig újabb elvonásokat fog eredményezni a lakosság jövedelméből.

Várható-e Gyomaendrődön ebben az esztendőben olyan nagyobb beruházás, mint az elmúlt években volt?

A fürdő beruházás egy jelentős eseménye a városnak, melynek átadása április végén várható. Erre az EU-tól, továbbá a polgári kormány Széchenyi program keretében és az elnökségem alatt a Békés megyei Területfejlesztési Tanács ill. a helyi Önkormányzat támogatásából valósul meg. A szennyvíz-beruházás is folyik még a városban, mely a 2001-es céltámogatáson alapul. Sajnos azt tudni kell, hogy a szennyvízdíj is drága lesz. Az új kormány ezt áfával jól megnövelte, sőt még környezetterhelési díjjal is jól megerhelte, amit a víz után kell fizetni. A hulladéklerakó európai színvonalú megépítésének átadási határideje szintén április végére tehető, melynek bekerülési költségének nagy részét szintén az EU-tól kapta a város. Vállalkozások tekintetében is történtek beruházások (Hóterm, Kner Nyomda, Mamut-tech... stb.). Az Ipari Park esetében számomra is fontos, hogy új beruházások jelenjenek meg.

Vannak-e távlati gondolatok és tervek a 2004-re a Gyomaendrődi kistérségben lévő települések fejlődésére és korszerűsítésére?

Közös programokat kell kidolgozni (pl. a turizmus területén). Gyomaendrőd most egy Békéssel és Mezőberényvel egybekötött kistérséggé vált. A közös haszon és együttműködés reményében kell keresni a közös pontokat a fejlődés érdekében.

Hogyan fogja majd értékelni Gyomaendrőd lakossága, hogy a város kilépett a Szarvasi kistérségből? Tudják-e Ön szerint a városban lakók, hogy ez milyen hátrányokkal és esetleges előnyökkel fog járni?

Az együttműködést mindenhol meg kell találni, függetlenül attól, hogy hol vannak a határok. Eddig Gyomaendrődnek egy várossal – Szarvassal – kellett együttműködnie. Az új kistérségben két nagyobb város van, akiknek szintén megvannak az ambíciói. Vannak veszélyei is. Az új pozitív együttműködési erőket hozza felszínre, és ebben én hiszek.

Közeleg az Európai Unió parlamentari választás időpontja. A jobboldali pártok milyen esélyt látnak arra, hogy minél több képviselőjük bekerüljön az Európa Parlamentbe? Hány főre számít?

Várhatóan június 13-án lesz a választás időpontja. Magyarországról összesen 24 képviselő fog bejutni az EU Parlamentbe, a pártok listájára leadott szavazatok alapján. Ezt sokan ma úgy gondolják, hogy a mai kormány teljesítményéről szóló szavazás

is egyben. A szavazás kimenetele egy figyelmeztetés is lehet a lakosság részéről, amennyiben az MSZP-SZDSZ kormány elveszíti azt. Én azt mondom, hogy minél többen menjenek el szavazni.

2003. december 18-án az Endrődi Szt. Imre templomban egy jótékony célú adakozási ünnepség volt, melynek főszervezője a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komturja volt. Közel 700 gyermeket ajándékoztak meg. Az eseményen Ön is részt vett, sőt nagylelkű adományával hozzájárult az igen széleskörű összefogáshoz. Milyen benyomással távozott?

Nagyon nemes hagyomány kezd kibontakozni és azt is, mondhatom, hogy a korábbiakhoz képest sokkal sikeresebb rendezvény volt a mostani esemény. A választókerületemben megkerestem néhány vállalkozót, hogy segítsék lehetőségükhöz mérten ezt a szép rendezvényt. A Gallicoop Pulykafeldolgozó Rt-től jó néhány csomagot, míg egy másik vállalkozótól sok írószert kaptunk, mellyel segítettek. Jó hangulatú rendezvény volt, talán kicsit hosszú is, amit a jelen lévő gyermekek éreztek a legjobban.

Az 1118-as alapítású, és 1978-ban Olaszországi székhellyel újjáalakuló Templomos Lovagrend Tiszántúli Központja székhelyéül Gyomaendrődöt választotta. Feladatuknak tekintik a hit védelmén túl a rászorulókat és az elesetteket támogatását. Mi a véleménye arról, hogy a Rend iránt egyre több fiatal érdeklődik?

Ez rendkívül fontos. Ha a gyerekek a jó példát látják, ők is azt teszik majd. Talán több együttérzést tudnak majd tanúsítani egymás iránt később is. Ezt az érzést átadni, az egy nagyon nemes dolog. Az, hogy itt lehet a Központ, azt a saját munkájukkal érték el, akik ezt tették. Örülök, hogy egyre több fiatal be tudnak kapcsolni. Gratulálok a szervezőknek, és sok sikert kívánok a Templomos Lovagrend elképzeléseikhez és céljainak megvalósításához.

Egy személyes kérdést engedjen meg: Ön hogyan készül családjával a közelgő húsvétra?

Reméljük, már akkor jobb idő lesz. Nekünk ez egy családi ünnep, együtt lesz a család. Ilyenkor el tudunk menni a rokonokhoz, ismerősökhöz és ez alkalom a találkozársra. Érdemes mindig újragondolni, hogy mit is jelent a húsvét keresztényi értelemben. Keresztény emberként hogyan kell ezt megélni. Ez lelki többletet is ad az embernek és nekem is.

Végül az Európai Unió csatlakozás kapujában mit üzen azoknak a fiataloknak, akik még most az iskolapadokban ülve várják, hogy mi lesz a jövőjük?

Sohasem szabad feladni. Helyettünk senki sem fogja megoldani a problémáinkat. Nem szabad hagyni, hogy sodródjunk, kézbe kell vennünk sorsunkat. Lehetőleg a szülők közelében, a szülőhelyhez közel telepedjenek le. Készüljenek nyelvtanulással és szakmájukban a lehető legjobbba legyenek. Ugyanis egy fiatal, ha kézbe akarja venni sorsa irányítását, alapvető, hogy megfelelő ismeretekkel és tudással bírjon. Ezt most tegye meg, ez most a dolga! Utólag már késő ezt pótolni, amikor rájövök arra, hogy jó lett volna akkor tanulni. Ha a tudásunkat valamilyen idegen nyelven gyakorolni tudjuk, még akkor is, ha itthon maradunk és itthon élünk, az is egy lehetőségnek kínálkozik sorsunk kézbe vételére és jobbra fordulására.

Befejezésül szeretném megköszönni a „Stúdió-C” munkatársainak és a magam nevében, hogy kérdéseimre választolt és megosztotta velünk a gondolatait. Bízom abban, hogy a közeljövőben is fogunk még találkozni. Addig is szeretnék önnel és kedves családjának Istentől megáldott békés húsvéti ünnepeket kívánni. Köszönöm a beszélgetést.

Trodalmi oldal

Mindenkihez szóló könyv

A könyv fedelén egytoronyú kis fehér templom a kék ég hátterében; a templomsúcús túlnyúlik a könyv felső szélén: nem is látni, csillag-e, kereszt van-e rajta, de aki csak belelapoz, mindjárt látja, hogy ez nem is nagyon fontos: a könyv mindannyiunkhoz szól „elpogányuló” korunkban – ahogy a római katolikus történész, a könyvből és a képernyőről is jól ismeri „Tanár úr”, Nemeskürty István írja a kötet előszavában. Nemeskürty tanár úr katolikus vallású, a kötet írója, szerkesztője pedig református teológiát végzett, a dunántúli Csákvár református lelkésze, a Reformátusok Lapja fő-

szerkesztője. Ebben a lapban megjelent – 1990-2003 között közölt – írásait, „beszélgetéseit” válogatta most köteté és jelentette meg, saját kiadásában. Elég ha a beszélgetőtársak közül csak néhányat említünk itt mindjárt, hogy lássuk, itt nem csak hitéleti, hitépítő beszélgetésekről van szó, bár a hit: a jövőnkbe, magunkba, az ország jövőjébe és az isteni igazságosságba vetett hit sarkköve ezeknek az írásoknak.

Az erdélyi Sütő András, Kányádi Sándor író, és a Tiszántúli Szabó Magda mellett olyan közéleti személyiségek is megszólalnak, mint Tökés László, a temesvári fölkelés hőse, Király-hágó melléki református püspök, Orbán Viktor, volt miniszterelnök, Ablonczy László, a Nemzeti Színház egykori kiváló igazgatója, Béres József, a híres béres-csepp feltalálója. És beszél a római katolikus Habsburg Ottó, akinek fia György városunkban, Gyomaendrődön is megfordult, szintén kifejtve, hogy mindig kereste a kapcsolatokat a más felekezetűekkel is, itthon és a határokon túl egyaránt: „hiszen attól függetlenül, hogy milyen vallású, mindegyik egyház népünk jobb sorsáért imádkozik és dolgozik”. És mindjárt második helyen olyan valakit idéznék, aki nem járt ugyan Gyomaendrődön de, könyve nagyon sokakat érint közülünk: Szebeni Ilonáról a Kényszermunkán a Szovjetunióban c. kötet szerzőjéről van szó, aki maga is tagja volt az elhurcoltak egyik csoportjának, de „isteni csoda”-ként (ő írja így) onnan megszökött, s könyvében sok ismeretlen részletet tárt fel az elhurcoltak sorsáról, kálváriájáról. Voltaképp az egész beszélgetést idéznünk kellene, de csak egyetlen részletre van itt módunk. „Hogy miért vittek el bennünket! Jóvátétel gyanánt – a Szovjetunió újjáépítésére. Erről azonban sem szovjet-magyar, sem nemzetközi megegyezésre utaló okmány nincs. A halottakat jelten tömegsírokba temették. Akik pedig hazatértek, egy életre megbélyegezett emberek lettek. Nincs bennünk bosszúvágy, de annál nagyobb a fájdalom... megnyomorítva testileg, lelkileg, nincs már gyűlölködés, csak szomorúság, amikor a postás hozza a nyugdíjat... Az ötszáz forinttal több nyugdíjat, mely megillet minden kényszermunkára elhurcoltat.” Az az ötszáz forint a mérhetetlen szenvedésekért és megaláztatásokért Európának, a jaltai hatalmak örök, letörölhetetlen szegénye. Pedig még van is, amiről Szebeni Ilona szemérmességéből vagy a megaláztatással való szolidaritásból nem is beszélt: a nők esetében a férfiaknak is súlyos bányamunka, a lapátolás mellett (mennyivel nagyobb volt az orosz lapát feje: kétszerese, háromszorosa a hazaiaknak!) ott volt még iszonyatos súlyosbítként a női voltakban való teljes kiszolgáltatottság, a megalázó szexuális rabszolgaság a brutális férfi örök számára. Erről eddig nem sokat írtak, beszéltek talán szemérmességből pedig ez volt talán a nők számára a legsúlyosabb része a „büntetésnek”. 18-20 éves magyarországi lányokat juttattak erre a sorsra úgy, hogy ha netán hazatértek, feleségek vagy anyák nem tudtak, vagy akartak lenni jó ideig. Pedig nem is németajkúak voltak, nem volt semmi kapcsolatuk német politikai jellegű szervezettel, csak magyarul beszéltek, legfeljebb valamely szülőnek, ösünek volt német neve. Mi ez, ha nem a legsötétebb rasszizmus! Minderről közelmúltban egy endrődi borbélymester műhelyében hallottam, míg hajamat igazította. A rádió közben oroszországi bányászerecsétlenségről beszélt és ennek kapcsán jött szóba a „jóvátételi kényszermunka” a, a pólgári lakosság „málenki robot”-ra hurcolása. Az idős fodrásmesternek elmondtam én is, hogy '45 januárjában én is a Békéscsáiban voltam, a kórházban, egy vakbélműtéttel, amikor a... (Szilágyi Ferenc)

szép fiatal ápolónők fele egyik napról a másikra hirtelen eltűnt. Akik ott maradtak suttogva mondogatták három napi élelemmel rendelték be őket az orosz parancsnokságra „kicsi robot”-ra, amiből hazai konyhai munkára krumpli hámozásra, főzésre gondolt mindenki. De a három napi kicsi robotból több éves doni bányamunka lett (mintha még most is félne tőle, hogy a falnak is füle van), a borbélymester halkabba fogta a szavát: „És ha az ör odaintett egy szemrevaló nő, annak menni kellett vele. És nemcsak egynek, mindenkinek, és nem is csak ugyanahhoz az örhöz. Volt, aki beleőrült, valaki azonban '56 után hazakerült, de úgy megundorodott az egészségtől, hogy hosszú ideig nem is ment férjhez, csak majd tíz év múltán.” És mindezt fizet havi 500, azaz ötszáz forint kiegészítést a nyugdíjhoz a történelmi igazságtevést hirdető kormányzat.

A magyarság és kereszténység/keresztényiség gondjai együtt fordulnak elő ebben a kötetben. A volt magyar miniszterelnök, a hívő református Orbán Viktor a hűsvétről szólva mondotta a biztató sorokat, mondatokat mindannyiunknak, hiszen 1100 éve a hit, a vallás és a nemzeti megmaradás a legszorosabban egybefonódott országunkban: „Nekem meggyőződésem, hogy ha a jövő Magyarországnak fundamentumai között nem lenne ott, nagyon jelentős örökségként a kereszténység, akkor ez a Magyarország nagyon szegény és kiszolgáltatott ország lenne. Hazánk történelme elképzelhetetlen a történelmi egyházak nélkül.” Érezzük az előző író Nemeskürty István találó szavainak hitelét „maga az a tény, hogy az Olvasó által nagyra becült személyiségek nyilatkoznak meg, erőt és reménységet sugallhat. Nagy Lenke ügyesen tereli a szót keresztény hitünk időszerű gondjaira, legyen a kérdezett zeneszerző, író vagy miniszterelnök. Nemzeti ünnepeinkhez is hitünk felől közelít: büszkén tapasztalhatjuk, hogy nagy ünnepeink legtöbbször a vallással is összefügg”. De nem csak az élők szólnak meg e lebilincselő szép kis kötetben, hanem azok is, akik már átköltöztek e múlandó világból az örökkévalóságba; köztük van Kölcsey Ferenc is, akinek Himnusza 170. születése napján 1993-ban írta nemzeti imádságunkról a kötet szerző-szerkesztője: „mert el lehet fáradni, ki lehet merülni a hazáért végzett küzdelemben, de minden körülmények között és minden időben a legfontosabb, hogy tiszta szívvel, tiszta lelkiismerettel állhassunk meg a végső elszámoláskor. Kölcsey Himnusza a legszebb a nemzeti imádságok között, amit elfoglaltság nélkül állapíthatunk meg. Számunkra akkor jelent igazán személyes értéket, ha felrész, ha elindít, ha áldozatra készít.” A Himnusztól nehéz újat mondani már, de a szerzőnek sikerült, és szavai mögött ott van annak a két ősi magyar kollégiumnak a szelleme Sárospataké és Debrecené, ahol tanulmányait végezte, ismereteit megszerezte. Sajnos, a terjedelem korlátozott, pedig érdemes volna legalább egy-egy mondatot idéznünk az István király napjáról, október 6-ról, 1956. október 23-ról.

És hány tanúságtevő hívő magyar szava szólal még meg e kis kötet lapjain. A Béres-cseppet feltaláló Béres József, az erdélyi költő Kányádi Sándoré vagy Búza Barna szobrászművésze, Vass Lajos zeneszerző, karmagye. És azt is igazolja ez a kötet, mit Ravasz László így fogalmazott meg Mátyás királyról szólva: „egy nemzetnek nem lehet nagyobb ajándékot adni, mint hőseit.” De nemcsak nagy személyiségekről, példamutató nemzeti alkotókról szólnak ezek a beszélgetések és írások. Az újságíró-diplomát is szerzett lelkész-író közéleti kérdésekben is vállalja a küzdelmet, a vitát, ha kell, ismervén Babits Mihály Jónás könyvének intelmét: „mert vétkesek közt cinkos, aki néma”; amikor az egyik elfoglaltan baloldali újság megtámadta, már 2002-ben, a magyarországi egyházakat, a kereszténységet, fölemelte szavát, ezt írva: „a megdöbbenést... a Szabad Nép szellemi örökösének egyik legutóbbi száma okozta, amely valóban lefagyasztotta a remény minden virágát. Egy egész oldalon, három írásból is a kereszténység elleni gyűlölet árad. Lehet, azoknak van igazuk, akik azt mondják: úgy kell neked, én már évtizedek óta nem veszem kezembe ezt az újságot. Az írások összemoszák a kereszténységet a fasizmussal, s megkérdőjelezzik a keresztény ember jóságát.” De nem gyűlölettel válaszol a gyűlöletre, hanem mindig a Biblia zsinórmértékét tartva szem előtt, az isteni igazságosság és a krisztusi felebaráti szeretet alapról válaszol: „Kezembe veszem a Bibliát, ahonnan Jézus szavai szólnak ma is – évezredek távolából. Valóban régi szavak, valóban régi eszmék örök érvényűek. A költő szavai jutnak eszembe: »Én Jézusom, te nem gyűlölted őket, / A gyűlölködőket és a köpködőket / Szeretted ezt a szomorú világot / S az embert, ezt a nyomorú virágot / Te tudtad, hogy milyen nagy kereszt az élet, / És hogy fölöttünk csak az Úr ítélhet.« (Juhász Gyula) S ehhez ezt fűzi még hozzá a kötet szerzője: „Csak az a költő tud így írni, aki megértette Jézus boldog mondásainak egyik fontos elemét. Vagyis, hogy »boldogok a tiszta szívűek...« Tudjuk, hogy minden segítség felülről való. S tudjuk, ha most is elfogytak a gyümölcsfák virágkoronái, újabb tavasz jön, s újabb virágzás, amely százannyi termést igér.”

Talán ez a néhány példa, szemelvény, ez a vázlatos ismertetés is bizonyítja, hogy olyan kötetéről van szó, amely mindenkihez szól, akik szívükön viselik e nemzet sorsát és ugyanúgy a keresztény/keresztény értékek, az örök emberi értékek: a szépség és jóság, a nemesség, igazságosság, az emberiség gondolatát. (Mivel pedig a kötet nemigen szerzhető meg könyvesboltokban, leírjuk a címet, ahol megrendelhető:

Reformátusok Lapja Szerkesztősége, 1091 Budapest, Kálvin tér. 8.)

(Szilágyi Ferenc)

Ízes ízek

március

Túrógombóc

Hozzávalók: 50 dkg túró, 3 tojás, 5 dkg vaj, 25 dkg grizes liszt, 20 dkg zsemlemorzsza, 2 dl tejföl.

A szitán áttört tehéntúrót összekeverjük a tojással, 1 evőkanál tejföllel, 1 kávéskanálnál sóval, grizes liszttel. Pihentetjük. Vizes kézzel gombócokat formálunk belőle és lobogó sós vízben kifőzzük. Egy tálban tejföllel elkevert olvasztott vajban megforgatjuk és zsírban pirított zsemlemorzsával meghintjük. Cukrot is szórhatunk rá.
Seidl Ambrus

PONT
KULCSOSZER

Sarokház Csemege
Ct. Tímár Vince

Gyomaendrőd, Blaha u.27. Tel.:386-691.

Ajánlataink:

Csemege uborka 0,7 l:	117.-Ft
Székely káposzta:	239.-Ft
Baromfi párizsi:	289.-Ft/kg
Szobi alma lé 1,5 l	135.-Ft
Tomi kristály 0,6 kg	269.-Ft
Picador 0,75	199.-Ft

márciusi farsang nyerevényjáték részletei az üzletben!

Nyitvatartás: hétköznap 6-tól 17-ig, szombaton 6-12-ig, vasárnap 7-től 10 óráig.

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fűtőszekrények, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fűdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

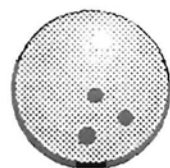
☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbérlése (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, disztribúcióval összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

**BO-TI
BT**

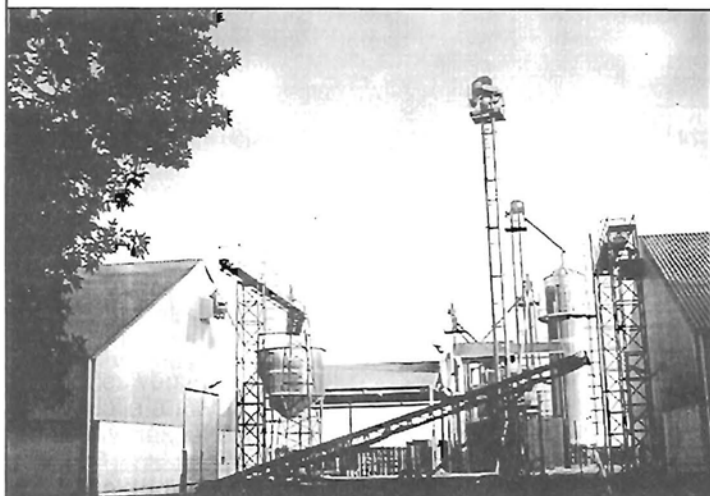
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.

Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DUDA GIZELLA, Dobos Istvánné volt endrődi lakos, aki felnőtt éveiben Szegeden élt családjával, életének

85.-ik évében váratlanul befejezte földi pályáját, megtért Teremtő Istenéhez. Gyászolják: gyermekei, testvérei (Béla, Benő és Mihály), és azok családja és barátai.

FARKAS SÁNDOR, aki az Árpád utcában élt, február 20-án 82 éves korában megtért Teremtő Urához. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, rokonai, ismerősei és a szomszédai.

FEKÉCS IMRÉNÉ, Galambos Ilona 81 éves korában elköltözött az élők sorából. Gyászolják: a családja.

Özv. HAINFART JÓZSEFNÉ, Szucsák Erzsébet aki a Fő utcában élt, február 19-én 81 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: a családja.

Özv. HEGEDÜS MÁTÉNÉ, Buza Ilona, február 12-én, 84 éves korában vissza adta lelkét teremtő Urának. Gyászolják: a családja.

KATONA JÁNOSNÉ Gyuricza Margit, aki a Dózsa György utcában élt, 83 éves korában hosszú szenvedés után földi útja véget ért, lelke az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: a családja, szomszédai, ismerősei.

TÍMÁR BENEDEKNÉ, Mastala Irén, január 29-én 82 éves korában rövid betegség után földi útja véget ért, az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: testvérei, szomszédai, és az ismerősei.

TÍMÁR Mátyás ILLÉS, aki a Blaha úton élt, február 2-án, 89 éves korában rövid betegség után megtért Teremtő Istenéhez. Gyászolják: családja, ismerősei.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temető takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbevezetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

1.kép: Décsi paskomi fiatalok kb. 1932

2.kép: Iványi Miklós, Papp István, Tímár László

GAZDAKALENDÁRIUM

BÖJTMÁS HAVA

Információ gazdálkodóknak

A JÓ GAZDA GONDOSSÁGA

Nagyon sok ismert kifejezés kötődik a magyar mezőgazdasághoz. Ilyen a címben leírt, melyet sokszor használunk földhasználati szerződéseinkben és egyéb esetekben is.

Május elsején Magyarország az Európai Unió teljes jogú tagja lesz. Minden ágazatban új és új dolgokkal, fogalmakkal kell megismerkedni. Sokat a fordítások miatt nehezen szokunk majd meg, de lesznek olyanok is melyek más formában már ismertek.

„A jó gazda gondossága” kifejezés – melyet címként írtam – ilyen.

A 4/2004. (I. 13.) FVM rendelet az egyszerűsített területalapú támogatások és a vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” illetve a „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” feltételrendszerének meghatározásáról szóló rendeletben foglaltak tulajdonképpen a jó gazda gondosságát kívánják meg.

A 2004. évi mezőgazdasági támogatások feltételei még nem ismertek, de már szokhatjuk azokat az elvárásokat, melyek a támogatások elnyerésének feltételei.

Ismereteink vannak arról, hogy hazánk az egyszerűsített területalapú támogatást választotta.

Ahhoz, hogy valaki hozzá juthasson a fent nevezett támogatáshoz, annak meg kell felelnie a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” biztosítása előírásainak.

A rendelet szempontokat és hozzá tartozó feltételeket határoz meg az 1. számú mellékletében.

Szempont	Feltétel
Talajerózió = talajpusztulás	- ne következzen be
Talaj szervesanyag-tartalma	- vetésváltó - tarlóhántás, tarlóápolás - tilos a tarló égetése
Talaj szerkezet	- megfelelő gépek alkalmazása - változó mélységű mélyművelés az „eketalp” betegség kerülése
Művelés minimális szintje	- szántók művelésben tartása - természetes elemek megőrzése - természetes gyepterületek megőrzése - nemkívánatos lágy- és fás szárú növények megtelepedésének megakadályozása - gyepek okszerű használata - gyepek termőképességéhez igazodó legettetése

Aki a szigorúbb környezetvédelmi elvárásoknak megfelelően kíván gazdálkodni és szeretne magasabb támogatást elérni, annak lehetősége lesz, hogy az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program vagy a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv célkitűzéseinek megfelelően pályázzon.

Az ilyen pályázónak az előzőekben ismertetettek túl a „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” előírásait is be kell tartani, melyet a rendelet 2. sz. melléklete tartalmaz.

Téma	Alapfeltétel
1. Szántóföldi növénytermesztés	- kerülni a monokultúrát - 5 évente egyszer pillangóst kell termesztetni
2. Gyepgazdálkodás	- megfelelő állatsűrűség - a széna lehordását a kaszálást követően 30 napon belül el kell végezni - a gyepek égetése tilos
3. Tápanyag-gazdálkodás	- 5 évente elvégzett talajmintavétel alapján - nitrogén trágyázás esetén a nitrát határértékének betartása - kutak védelme - tilos a trágya kijuttatása december 1. és február 15. között - a gazdálkodó istállótrágyát csak az előírásnak megfelelő, olyan tárolóban tárolhat, mely 8 havi trágya mennyiség tárolására elegendő - ideiglenes trágyatároló a tábla szélén csak 2 hónapra alakítható ki
4. Növényvédelem	- a növényvédelemről szóló törvényben előírtak betartása
5. Természet- és tájvédelem	- élőhelyek, történelmi és építészeti szempontokból értékes műemlékek védelme - tilos a védett természeti értékek károsítása
6. Állattartás	- az állatok védelme - az ember egészségének védelme
7. A gazdaság területének rendben tartása	- utak, útszegélyek, csatornák, árkok, stb. tisztán tartása, ápolása
8. Kötelező nyilvántartások	- táblatorzskönyv - permetezési napló - a tevékenységhez szükséges nyilvántartásokat 5 évig meg kell őrizni

Összességében elmondható, hogy a jó gazda eddig is a fenti szempontok figyelembevételével gazdálkodott és uniós gazdaként is megállja a helyét.

Várfi András

varfi@level.datanet.hu

Falugazdász iroda, Gyomaendrőd: fg_gyoma@mail.globonet.hu

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és 06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

márciusi ajánlataim:

- Tavasz lemosó vegyszerek
- Kézi és háti permetezők
- Növényvédő szerek
- Tasakos vetőmagok
- Tavasz virághagymák, virág magok
- Kukorica vetőmagok, Dekalb
- Kiskun, Martonvásári
- Műtrágyák, Tápanyagok
- Fóliák, műanyag kukák
- Esőruhák, gumicsizmák
- Zománczott kályhák
- Elektromos fűtő készülékek
- Kézi szerszámok, szegek
- Csavarok, zárok, lakatok
- Izzók, elemek
- Kutya, macska, madáreledel

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BE/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu